

Mlaš tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

Otroški vozički
in otroške postelje
v veliki izbiri in poceni
Grüner
Celovec - Klagenfurt, Burggasse

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 40

V Celovcu, dne 3. oktobra 1951

Cena 70 grošev

Tudi politika

Beseda „politika“ sama že plaši marsikoga, ki pri svojem političnem udejstvanju ni doživel zaželjenega uspeha ali pa celo veliko razočaranje.

Zadnja desetletja so po svojem naglem političnem razvoju mela „politike“. Komaj so se eni udomačili na političnih tleh, že je bila prekucija in revolucija. Že so padle glave, že so sledili zapori. To se je menjavalo s tako naglico, da so tekom kratkih dob prišli kar vsi na vrsto.

Pred par leti je zabeležil nek avstrijski list opazko, da obstoja avstrijsko prebivalstvo iz treh vrst ljudi. Prvi so bili v arestih, drugi so v arestih in tretji so v strahu pred arestom. Ne bi hoteli trditi, da je tako gledanje in opazovanje neka posebnost naše države, če gledamo trezno, bomo skoraj po vsej Evropi zasledili iste razmere. Smo na prelomu časa. Na eni strani kapitalistični ustroj človeške družbe in temu odgovarjajoče oblike političnega življenja, takozvana zapadna demokracija, na drugi strani nek nov socialistični red, ki nastaja na vzhodu in ki uvaja tudi na političnem polju povsem nove oblike, ki jih najlažje označimo s pojmom „ljudska demokracija“. Torej politika na obeh straneh. To se pravi javno življenje in skrb za razvoj tega življenja v enem ali drugem pravcu.

Kdo usmerja to javno življenje, se bomo vprašali. Politiki vendar! Torej tisti, ki se pač s politiko bavijo. Ni torej vseeno ali stojiš ob strani ali sodeluješ in tudi ti posvečaš svojo skrb političnemu življenju na vasi, v občini, v deželi in državi. Gotovo si tudi zainteresiran na rešitvi gospodarskih vprašanj, gotovo tudi ti razmišljaš o potrebah šole, v katero pošiljaš svoje otroke, gotovo tudi tebe kot katolika zanimajo vprašanja okoli zakona, odnosi Cerkve do države in države do Cerkve.

Če stojiš ob strani, če samo opazuješ in prepuščaš drugim, da o tem odločajo, kar tebe neposredno prizadene, tedaj se ne pritožuj nad politiki. Saj si tako ja sam s svojim zadržanjem zakrivil, da delajo politiki, kar oni hočejo, ne pa to, kar bi ti hotel ali spoznal za pravilno.

Na tebi, na vsakem posamezniku je ležeče, da tudi sam zastavi vse svoje znanje, ves svoj vpliv tudi v političnem življenju. Če se bodo poštenjaki iz političnega življenja izmikali, bodo o vsem javnem življenju odločali breznačajneži, koristolovci, ki iščejo samo sebe, katerim je skupnost, ali narodna ali državna, deseta briga. Tej vrsti „tudi politikov“ je prva skrb, da oskrbijo sebe za vsak slučaj. Ker pa je v zadnjih desetletjih ta doba samooskrbe razmeroma kratka, vršijo ti politiki to oskrbo kar brez vsake vesti in se pri tem niti najmanj ne ozirajo na potrebe skupnosti.

Le tedaj, če bodo poštenjaki z vso značajnostjo delali tudi v političnem življenju, bodo preprečili zlorabo politike, zlorabo javnih naprav in ustanov v osebne namene.

Cim dalje bodo sedeli sposobni in poštenu državljanji okrog domače mize in le kritizirali, namesto da bi zgrabili z obema rokama in s svojo bistro glavo za politiko, za upravo vsega javnega življenja, tem dalje bomo propadali tako gospodarsko kakor kulturno in tudi narodno.

Če se še tako otepaš politike, ona te ne hote zopet zajame in te potegne v svoj mež. Politika je danes: cena mesu in žitu. Politika je danes za meščana: vprašanje stanovanj in za hišnega gospodarja vzdrževanje poslopja. Politika je danes: pouk v šoli. Politika je danes: gledanje odnosa človeka do človeka. Vse, kar te obdaja, je politika, je javno življenje in ti praviš, da te politika ne zanima. Na vsak korak srečavaš politiko in je nočeš videti. Ali ne boš do gotove mere sam kriv v svoji brezbriznosti temu, kar se dogaja okoli tebe in tebe samega hudo tlači.

Odgovor gospodu ministru

Brez dvoma koroški Slovenci z velikim veseljem zasledujemo zboljšanje političnih, gospodarskih in tudi kulturnih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo. Ponovno smo naglasili tudi v našem listu, da streli na meji niso in ne morejo biti znak zdravega sosedstva med dvema državama.

Pri vsem svojem načelnem zadržanju pa seve nikdar nismo nehali opozarjati, da pri nas doma marsikaj ni tako, da bi moglo doprinesati k še večji poglobitvi odnosov med narodom v deželi in med sosednjima državama.

V dunajskem dnevniku „Die Presse“ z dne 23. septembra 1951 pa beremo razgovor urednika tega lista z namestnikom jugoslovanskega zunanjega ministra, dr. Matesom.

V tem razgovoru je g. dr. Mates naglasil, da se zboljšanje odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo odraža v gospodarskih, kulturnih in športnih stikih. Nadalje gospod minister posebno naglašja, da jugoslovanske manjšine v nobeni državi niso našle tako dalekosežnega upoštevanja svojih nacionalnih zahtev in pravic kakor v Avstriji. Sicer v tem pogledu obstoja ta ali druga posamezna želja. „Mi bi bili srečni“, pravi g. minister nadalje, „če bi se Slovincem v Italiji godilo tako dobro kakor v Avstriji“.

Ne moremo verjeti, da bi bil jugoslovanski minister o resničnem položaju tako slabo poučen, da bi dajal tako neosnovane izjave, ko primerja položaj Slovencev na Koroškem in v Italiji. Mi opozarjamo samo na dejstvo, da imajo Slovenci v Gorici svojo gimnazijo, mi pa se na Koroškem zaman trudimo za slovensko srednjo šolo in se borimo za zadnje ostanke slovenščine na dvojezičnih šolah.

Kaj bo s Trstom?

Jugoslovanski poslanik v Združenih državah, Vladimir Popović, je po enournem razgovoru z ameriškim zunanjim ministrom izjavil zbranim častnikom, da je jugoslovanska vlada pripravljena pogajati se z italijansko vlado o rešitvi tržaškega vprašanja.

Italijanska vlada je dala izjavo, v kateri pravi, da Italija ne bi mogla pristati na tako rešitev tržaškega vprašanja, da bi območje B Svobodnega tržaškega ozemlja dobila Jugoslavija, območje A (ki je v anglo-ameriški upravi) pa Italija.

Jugoslovanski zunanji minister Edvard Kardelj je govoril v jugoslovanski poslanski zbornici o tržaškem vprašanju in o razmerju med Jugoslavijo in Italijo. Pri tem

je minister Kardelj izjavil, da jugoslovanska vlada priznava, da tržaškega vprašanja ni mogoče rešiti na tak način, da bi Svobodno tržaško ozemlje priključili Jugoslaviji. Zato je treba najti neko srednjo pot, neko srednjo rešitev, ki bi jo bilo mogoče najti v neposrednih pogajanjih med jugoslovansko in italijansko vlado.

Končno je jugoslovanski minister Edvard Kardelj izjavil, da Jugoslavija nikdar ne bo pristala na tako rešitev tržaškega vprašanja, da bi Italiji odstopila območje B tega ozemlja. V tej izjavi hočejo nekateri videti pripravljenost Jugoslavije, da bi pristala na tako rešitev tržaškega vprašanja, po kateri bi Italija dobila območje A (Trst sam z najbližjo okolico), Jugoslavija pa območje B (Koper z zaledjem).

Perzijsko olje pred Varnostnim svetom

Ker ni bilo mogoče doseči sporazuma med vladama Perzije in Velike Britanije zaradi podržavljenja perzijske petrolejske industrije, je izročila Velika Britanija reševanje tega vprašanja Varnostnemu svetu pri Organizaciji združenih narodov.

Varnostni svet se je sestel na svoji seji v New Yorku v ponedeljek. Pri tem je govoril najprej zastopnik Sovjetske zveze, ki je poudarjal, da je reševanje tega vprašanja popolnoma notranja zadeva Perzije.

Temu naziranju se je pridružil tudi zastopnik Jugoslavije, dr. Aleš Bebler. — Nato so se še izjavili za pristojnost Varnostnega sveta za reševanje petrolejskega spora med Perzijo in Veliko Britanijo zastopniki Turčije, Združenih držav, Francije in

Politika je vprašanje vojne, one morije, ki bo uničevala tvoje najdražje, tvoje otroke in mogoče tudi tebe samega in ti praviš, da te politika ne zanima.

Nemški pregovor pravi, da le največji telički svoje mesarje sami izbirajo. Ti pa vendar nočeš pripadati k tej vrsti teličkov.

Tudi ti se boš zanimal za politično dogajanje, tudi ti boš k dogodkom okoli sebe spregovoril svojo besedo in poučil tudi sosed, če misliš, da je njegovo gledanje napačno. Ne boš pa tega delal s pestjo, marveč na način, da boš svojega sosedu res tudi prepričal.

Hočeš, nočeš, moraš! V sredi življenja je vsak, torej v sredi politike. Odpri oči, odpri ušesa! Ne stoj ob strani, saj gre tudi za tebe osebno!

Nizozemske. Pri glasovanju se je izreklo nato devet zastopnikov za pristojnost tega spora v Varnostnem svetu, le dva (Sovjetska zveza in Jugoslavija) sta bila proti.

Britanski zastopnik je nadalje izjavil, da mora Varnostni svet reševati vse spore, ki motijo in ogrožajo svetovni mir.

Poslanik Perzije v Združenih državah je predlagal, naj bi Varnostni svet odložil seje za 10 dni, da bi mogel dospeti zastopnik perzijske vlade iz Teherana v New York.

Dva volilna proglasa

Za volitve v poslansko zbornico Velike Britanije, ki bodo v četrtek, dne 25. oktobra letos, sta izdali glavni angleški stranki — delavska stranka in konservativna stranka — svoja volilna proglasa.

Winston Churchill

Glavne točke volilnega proglasa konservativne stranke pod vodstvom Winstona Churchilla so:

Zvišanje proizvodnje — nadaljevanje oboroževanja — opustitev nadaljnjega podržavljenja in povrnitev podržavljenega jeklarske industrije prejšnjim lastnikom — zboljšanje stanovanjskih razmer. V zunanji politiki: zboljšanje obrambnih in trgovskih odnosov med Veliko Britanijo in ostalimi državami britanske državne skupnosti.

KRATKE VESTI

Na Koroškem se je mudil pretekli teden slovenski minister za energijo. Ogledal si je predvsem elektrarne v Zvabeku, Labudu in St. Andražu. Verjetno je bil pri tem obisku govor o izvršitvi pogodbe, ki je bila sklenjena že julija meseca o dobavah električnega toka iz dravskih elektrarn na Koroškem v slovenske elektrarne.

S 1. oktobrom so se spet znatno podražili vsi avstrijski časopisi. Zvišanje naročnine znaša okrog 40 do 50 %. Mesečna naročnina koroških dnevnikov bo po 1. oktobru od 14. do 15 šil., posamezna številka pa bo stala 90 grošev.

Tridesetletni kmetijski delavec Franc Heinz je na polju v bližini Celovca umoril 20 letno Marijo Rulof, kateri je zasadil kuhinjski nož v vrat.

V Jugoslaviji so ukiniti s 1. oktobrom živilske nakaznice. Namesto njih bodo dobili potrošniki več vrst bonov, s katerimi bodo mogli na svobodnem trgu kupiti živila z 80%-nim popustom. Cene na prostem trgu so namreč tako visoke, da jih navadni potrošniki ne zmorejo.

Tri zapadne velesile (Združene države, Velika Britanija in Francija) so se sporazumele, da ugodijo italijanski prošnji po spremembi italijanske mirovne pogodbe. Predvsem bo dovoljeno Italiji, da znatno zviša število svoje vojske na suhem, na morju in v zraku.

Čehoslovaška vlada je uvedla racionalizacijo krompirja, da bi tako preprečila krmljenje krompirja svinjam.

Angleški kralj Jurij VI. je bil operiran na pljučih. Kraljevske posle opravlja do njegove ozdravitve državni svet, ki ga sestavljajo najožji člani kraljevske družine.

V Argentini so v kali zatrli poizkus prevrata, v katerem so se hoteli nekateri generali polastiti oblasti. Vladi sedanjega državnega šefa, Perona, pa se je posrečilo s hitrimi ukrepi zatreti upor. Enemu upornih generalov se je posrečil beg v sosednjo državo Uruguay.

Grška vlada je odstopila, novo vlado pa so sestavile glavne tri grške stranke. Tudi Finska in švedska sta v preteklem tednu dobili novo vlado.

Vlada Združenih držav je sklenila, da odpošlje v Evropo nadaljnje edinice letalskih in kopenskih čet, ki bi služile za ojačanje zapadnoevropske obrambne vojske sil Atlantske zveze pod poveljstvom generala Eisenhowera. Tako bi po preteku desetih mesecev dosegle v Evropi ameriške čete trikratni sedanji obseg. Kopenska vojska bi štela šest divizij, sedaj so v Evropi štiri ameriške divizije. Število letal pa bi bilo povečano na 1000.

Clement Attlee

Glavne točke volilnega proglasa delavske stranke pod vodstvom Clementa Attleeya pa so:

Zvišanje proizvodnje — večje obdavčenje dobička velikega kapitala — boj monopolum in kartelom — pojačanje nadzorstva nad cenami — izključitev prekupcev med proizvajalci in potrošniki kmetijskih pridelkov. V zunanji politiki: zagotovitev miru.

Zanimivo je, da proglas delavske stranke, ki vodi vso notranjo in zunanjo britansko politiko od leta 1945 naprej, ne omenja — razen točke o zagotovitvi miru — nikjer, kakšna naj bo zunanja politika Velike Britanije in kakšni njeni odnosi do ostalih držav britanske državne skupnosti v prihodnjih letih, ki bodo gotovo odločilni za mir in ureditev sveta.

Politični teden

Medtem ko je Koreja stopila nekoliko v ozadje, ker tam nobeden noče tvegati na lastno pest splošne vojne, ker pač enaka nevarnost preti tudi drugod, sta trenutno v ospredju političnega zanimanja Nemčija in Perzija.

Na Koreji hočeta menda obe strani pridobiti na času, saj se nikakor ne moreta zediniti, kdaj, kje in pod kakšnim dnevnim redom naj se pogajata o premirju. Kitajci so nekam tišji postali in vsa zadeva se odvija med Ridgwayem in komunističnimi generali. Tako Washington, kot Peking in Moskva pustijo, kot izgleda, da bo prinesel čas svoje.

Okrog oborožitve Nemčije

V Washingtonu so zapadni zavezniki sklenili zapadno Nemčijo oborožiti. Na konferenci v Ottawi so države Atlantske zveze to odobrile, toda Nemčija ni bila sprejeta v to zvezo, oziroma je tudi niso vabili, ker čas za to še ni dozorel. Medtem je bonnska vlada pristala na postavitev nemške armade 250.000 mož, ki bo v sklopu skupne zapadno-evropske armade v okviru Atlantske zveze. Ta je medtem dobila dve novi zaveznici s Turčijo in Grčijo. Kar se Nemčije tiče, je to mnogo bolj tvegana zadeva in tukaj so Sovjeti seveda vse drugače občutljivi. To je pokazala senzacionalna ponudba vzhodnonemškega predsednika Grotte-wohla — katere seveda ni dal brez namiga iz Moskve — da naj bi se izvedle splošne volitve za vso Nemčijo. Prvi odjek v Bonnu je bil odločno odklonilen. O tem smo pisali zadnjič. Toda Grottewohl je medtem še dvakrat ali trikrat ponovil svojo ponudbo in vsakokrat je bil popustljivejši.

Ves potek je bil približno takle: Najprej „Ne“ bonnske vlade, ker je bilo smatrati, da je ponudba zgolj propagandni trik. Potem pa je bonnska vlada sklenila „protitrik“ in poslala na vzhod 14 točk pogojev, pod katerimi bi bilo mogoče pristati na izvedbo volitev za vso Nemčijo. V teh točkah

je zahtevala jamstvo osebne in politične svobode tudi v vzhodni Nemčiji, svobodo zbiranja, mišljenja, izražanja itd. Sploh običajne reči, ki veljajo pri volitvah v demokratičnih državah.

Obenem je kancler Adenauer govoril, da je zapadna Nemčija sedaj brez lastne moči in obrambe in da ne more ostati taka še vnaprej. Zapadni svet se organizira v lasten obrambni tabor proti Vzhodu. Če Nemcev v tem taboru ne bo, bo težko braniti Evropo in če je Amerika ne more radi tega braniti sredi Evrope, potem pride nad Nemčijo komunizem.

Na to je Grottewohl spet govoril in opozoril Adenauerja, češ da bo oborožitev Nemčije pomenila vojno in da oborožitev ne more privedi do miru. Obenem je že pristal na nekatere pogoje bonnske vlade glede izvedbe volitev.

Kmalu nato je sledila njegova tretja ponudba. Pristal je na nekatere nadaljnje tozadavne pogoje bonnske vlade. Ta bo v teh dneh ponovno zavzela svoje stališče.

Medtem so se odigrali v zvezi s tem še nekateri značilni dogodki. Sovjeti so v Berlinu nenadoma začeli odstranjevati zapornice med vzhodnim in zapadnim sektorjem in vzhodnonemško časopisje opisuje to kot dokaz, da Grottewohl predlog ni propaganda, temveč je resno mišljen.

Predlog zapadno-berlinskega župana Reuterja, naj bi najprej v Berlinu izvedli svobodne volitve, so vzhodno-nemški politiki odklonili. Razlogov za to ni treba predaleč iskati. Sovjetom gre za preprečitev oborožitve Zapadne Nemčije in vsled tega je Grottewohl tudi prišel s pristanki na demokratične osnove takih volitev. Ne gre torej za principe demokracije — ker bi to mogel biti prvi poizkus tudi v Berlinu — temveč za cilj, katerega je vredno doseči tudi s sredstvi, ki niso v skladu s komunistično ureditvijo. Preprečiti ali zavleči vsaj oborožitev Nemčije.

Titove gospodarske težave

Znani ameriški list „Baltimore Sun“ piše v daljšem članku o Titovem boju proti suši in kominformu ter pravi med drugim:

„Izmed vseh povračilnih ukrepov, kar so jih storili proti Jugoslaviji, od kar se je Tito sprl z Moskvo, je bila verjetno najučinkovitejša prepoved kominforma, da njegove države ne smejo več trgovati z Jugoslavijo. Jugoslavlani so občutili ostrost te prepovedi predvsem v hrani, kajti Jugoslavija ni rodovitna država in je bila že od nekdaj odvisna od uvoza, s katerim je krila svoj primanjkljaj določenih vrst blaga.

Pomanjkanje živeža, ki je nastalo po prekinitvi trgovinskih odnošajev z ostalimi balkanskimi državami, je prisililo Tita, da je iskal hrano pri tujih državah in je hkrati skušal z vsemi dosegljivimi sredstvi dvigniti rodovitnost domačih kmetij. Žal pa niti ljudje niti narava niso bili naklonjeni Titovim naporom, da bi dosegel svoj drugi cilj. Lansko leto je Jugoslavija pretrpela eno izmed najhujših suš v svoji zgodovini. Ko so se zaloge živil zmanjšale, so neodvisni kmetje, ki imajo v svojih rokah še vedno 75 odstotkov orne zemlje, povečali svoj odpor proti Titovemu kmetijskemu programu.

Moč tega odpora je prisilila jugoslovanske voditelje, da so začeli premišljevat, če je pametno, da še nadalje vsiljujejo svojemu nezadovoljnemu ljudstvu doktrinaren sovjetski način kmetovanja. To njihovo proučevanje je privedlo do različnih važnih koncesij. Pred tedni so zato sklenili, da se ne bodo točno držali sovjetske poljedelske teorije in bodo sprejeli priznano koristni zahodni način, zato da bi povečali pridelke.

V uradnem poročilu, ki je naznanjalo to spremembo, je bilo citati marsikaj zanimivega. V njem je rečeno, da so vodilna načela upravnikov kolektivnih kmetij tako zastarela, da bi se naježili lasje celo Angležu iz 18. stoletja, če bi jih bral.

Pred nedavnim so storili prvi ukrep pri naznanjeni vnitvi k pametnemu poljedelstvu. Vladno navodilo, ki je že veljalo za državne kmetije in zadruge, je ukinilo prisilno oddajo mesa, mleka, krompirja, fižola, sena in slame, kateri so bili podvrženi vsi neodvisni kmetje. Obvezna odda-

ja kruha, žita, masti in volne se mora nadaljevati, toda neodvisni kmet lahko sedaj prodaja pridelke, ki niso več pod nadzorstvom, na prostem trgu po primer- nini cenah.

Vlada upa, da bo nova politika dvignila količino pridelkov, znižala sedanje visoke cene ter povečala živež za prebivalce mest, ker je dovoljeno neodvisnim kmetom prodajati odvišno blago. Toda Tito že čuti nove težave, kaj naj namreč stori z naraščajočo kupno močjo svojega kmeta?

Moskva želi novih razgovorov

Francoski zunanji minister Schuman je izjavil na častnikarski konferenci, da bo verjetno v kratkem predlagala vlada Sovjetske zveze, naj bi se sestali štirje zunanji ministri Sovjetske zveze, Združenih držav, Velike Britanije in Francije na ponovni konferenci. — Na tej konferenci, ki naj bi bila v Berlinu že meseca oktobra t. l., naj bi se po izjavi francoskega zunanjega ministra razgovarjali o pogojih za izvedbo volitev v celotni Nemčiji.

Razen tega poročajo tudi iz Pariza, da bo verjetno vlada Sovjetske zveze svetovala severo-korejskim in kitajskim komunistom, naj sklenejo premirje na Koreji.

Portugalska in Združene države

Amerika in portugalska vlada sta objavili, da sta se sporazumeli o obrambnem dogovoru, ki določa naprave na Azorskih otokih, katere bosta skupno uporabljali za vzajemno obrambo in za ohranitev miru ter varnosti.

Besedilo izjave, ki jo je v zvezi s tem izdala ameriška vlada, je naslednje:

„Ker je organizacija Severno-atlantske zveze predložila, naj bi portugalska in ameriška vlada sklenili dogovor, ki bi določil naprave na Azorih, katere lahko da Portugalska na razpolago za skupno obrambo in za ohranitev miru ter varnosti, sta omenjeni vladi sklenili obrambni dogovor, ki določa te naprave in jih vključuje v okvir obrambnih načrtov organizacije Atlantske pogodbe. Dogovor določa tudi obveznosti, ki jih imata obe vladi.

Dvojna igra

V številki „Našega tednika“ z dne 19. septembra t. l. smo objavili poročilo o preme- stitvi učitelja g. Armina Kurbusa iz St. Lenarta na Knežo.

„Neue Zeit“ z dne 29. sept. 1951 se pod gornjim naslovom v članku, ki je polno protislovij, hudo zaletava v omenjeno naše poročilo.

Danes hočemo samo naglasiti dejstvo, da je deželna vlada sama pozvala tudi g. Kurbusa v znani polletni tečaj na učiteljsku v Celovcu. Tečaj je imel namen, da pripravi vsaj par učiteljev za dvojezične šole na Ko- roškem. Bilo je to tedaj, ko so v Londonu razpravljali o koroškem vprašanju in je bilo treba pokazati, da hoče Avstrija za Slo- vence nekaj napraviti.

Ugotavljamo nadalje, da je g. učitelj Kurbus izpolnjeval predpis šolske odredbe, kakor ta obvezuje tudi vse druge učitelje. Ravno to izvrševanje mu je nakopalo nemilost merodajnih krogov.

G. Kurbusa obremenjuje, da se tudi iz- ven šole trudi za mladino. Kulturno delo je po „Neue Zeit“ v tem slučaju protidržav-

no, ko v isti sapi trdi, da imamo Slovenci vse pravice. Če gre nemška kulturna sku- pina v Italijo na gostovanje, je seve vse v redu, če pa gredo Slovenci k Slovincem s kulturno prireditvijo na obisk, je to proti- državno dejanje.

Imenovani list se sklicuje na voljo „do- movini zvestega prebivalstva“, ki zahteva odstranitev učitelja. Mi pa imamo 136 pod- pisov staršev šoloobveznih otrok, ki zahte- vajo nujno vrnitev učitelja v St. Lenart. Le 14 staršev ni podpisalo prošnje in zahteve za vrnitev. Ti deloma ob istem času niso bili doma, deloma pa so podpis odklonili. Vsak stvarni opazovalec bo moral pritrditi, da se v teh podpisih izraža volja staršev in vseh domačinov na zelo demokratičen na- čin.

Če „Neue Zeit“ piše o policijskih aktih, ki osvetlujejo delovanje g. Kurbusa na kulturnem polju, tedaj moremo samo ugo- toviti, da je pri nas kultura, če je sloven- ska, pod policijskim nadzorstvom. Kar do- bro ste, gospodje, to zadevo „pogruhtali“ in več povedali, kakor ste hoteli.

Strašna železniška nesreča

Malo po polnoči na dan 26. septembra se je zgodila pri postaji Langenwang, ki je prva postaja od Mürrzuschlaga proti Grazu, velika železniška nesreča. Na ome- njenem kolodvoru so premikali vagono to- vornega vlaka. Signal za uvoz na kolodvor je bil postavljen na „prosto“, četudi so bili tovorni vozovi še na progi, po kateri bo moral vsak čas privoziti brzovlak Dunaj — Rim.

Delavci še niso bili s premikanjem to- vornih voz gotovi, ko je že privozil s hit- rostjo 80 km na uro brzovlak proti postaji. Službujoči uradnik je hotel opozoriti na nevarnost s kroženjem nočne svetilke, toda vlakovodji ni bilo več mogoče pravo- časno ustaviti vlaka, ki je zavozil z vso silo- vitostjo v tovorni vlak.

Nesreča, ki je pri tem nastala je bila strašna. Lokomotiva brzovlaka se je utri- gala od ostalega vlaka in se je razbita in prevrnjena ustavila šele 100 metrov na-

prej od kraja nesreče. Službeni voz brzo- vlaka je sila, s katero se je zaletel brzovlak v tovorni vlak, vrgla na prvi voz brzovlaka.

Ta prvi vagon brzovlaka, ki je imel v glavnem samo prvi razred, je bil najbolj poškodovan. V njem se je vozila večja sku- pina italijanskih železničarjev in njihovih družin z Dunaja nazaj v Italijo. Večina je ob nesreči spala. Izpod ruševin so mogli izkupati 20 mrtvih, 13 težko ranjenih in 39 lažje ranjenih.

Ta nesreča je ena največjih v zgodovini avstrijskih železnic. Zadnja nesreča tako velikega obsega je bila 25. oktobra l. 1939 pri St. Valentinu na Zg. Avstrijskem, ko je bilo mrtvih 19 oseb.

Preiskava bo dognala, kdo je to nesrečo pri Langenwangu zakrivil, ker pa so bili to gotovo avstrijski uradniki, bo morala tudi uprava avstrijskih železnic povrniti vsi škodo prizadetim družinam.

Mejniki evropske enotnosti in moči

Veliki ameriški lest „Christian Science Monitor“ prinaša kratek pregled vseh do- sedanjih uspehov, kar jih je zahodna Evro- pa dosegla na svoji poti k enotnosti in po- novni moči. List navaja vse važne ustano- ve, ki jih je zahodni svet postavil z name- nom, da bi okrepile moč in odporonst svobodne Evrope v boju proti komunističnim silam. List piše:

„Ustanove bolj združene in zato tudi močnejše zahodne Evrope se stalno pora- jajo in razvijajo. Še pomembnejše pa je, da gre pri tem za nekaj več kot navadno zavezništvo suverenih narodov. Zahodno- evropske države so dosegle tolikšno stop- njo, da pri svojih novih organizacijah že združujejo suverenost posameznih narod- nih vlad. S tem so dosegle resnični začetek evropske vlad.

Če smo ves ta razvoj gledali v luči kri- ze, ki je nastopila takoj po drugi svetovni vojni, se nam je mnogokrat zdelo, da je ves ta razvoj počasen, da je v zastoju. Če pa ga opazujemo z zgodovinskega gledišča, tedaj moramo priznati, da delo naglo na- preduje, da je trdno in pogumno.

Od podpisa carinske in tarifne zveze Be- neluxa, to je Belgije, Nizozemske in Luk- semburga, pa do začetka Schumanovega načrta v Parizu, se je zahodna Evropa bli- žala svoji združitvi z ogromnimi zgodovins- kimi koraki.

Navedli bomo sedem ustanov, ki so mej- niki na poti do evropske združitve.

1. Prvi odločilni korak je bil podpis po- godbe Beneluxa, s katero so se povezale te tri države v stalno gospodarsko zvezo, v kateri naj bi prevladala svobodna trgo- vina, podobna oni v Združenih državah.

2. V marcu 1947 sta Velika Britanija in Francija podpisali zavezniško pogodbo o medsebojni obrambi, ki so jo leto pozneje razširili z bruseljskim sporazumom. Pri-

družile so se jima še Belgija, Nizozemska in Luksemburg. Omenjeni sporazum je predvideval tudi skupni glavni stan vseh petih držav, ki je bil začetek današnje ev- ropske vojske.

3. Leta 1947 je 16 evropskih držav usta- novilo Organizacijo za evropsko gospo- darsko sodelovanje, ki je kot orodje Mar- shallovega načrta v Evropi pomagala pos- peševati gospodarsko obnovo svobodnih zahodnoevropskih držav.

4. V maju 1949 je bil podpisan v Lon- donu statut evropskega sveta. V njem se je 14 evropskih držav obvezalo, da se bodo trudile za večjo enotnost. Skupščina evrop- skega sveta, ki zaseda dvakrat na leto v Strassbourgu v Franciji, si je postavila za cilj ustanovitev političnega telesa z ome- njenimi funkcijami, a resnično oblastjo.

5. Leta 1950 so vse države, ki so včlanje- ne v organizaciji za evropsko gospodarsko sodelovanje, ustanovile evropsko plačilno zvezo. Njen namen je omogočiti državam članicam, da lahko plačajo s svojim zaslu- žkom v eni valuti svoje dolgove v drugi va- luti. Posledica tega je, da je postal ves ev- ropski denar skoraj popolnoma zamenljiv v tekoči trgovini. To se pravi, da lahko francoski frank kupuje dobrine v Angliji in italijanska lira lahko kupuje blago v Avstriji. Vse to je dokaz gospodarske ob- nove, ki jo je Marshallov načrt pomagal izvesti.

6. Atlantska pogodba, ki jo je podpisalo 12 držav, med njimi tudi Združene države in Kanada, je nadomestila bruseljski spo- razum. In danes že nastaja združena evropska vojska pod vrhovnim po- veljstvom generala Eisenhowerja. V življenje je stopil nadalje tudi Schuma- nov načrt ob prisotnosti zastopnikov Fran- cij, Italije, zahodne Nemčije, Belgije, Ni- zozemske in Luksemburga. 47

Št. Rupert izraz naše volje do življenja

Dolgo se je Podjuna, skoro bi lahko rekli slovenska Koroška, pripravljala na veličasten jubilej „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovcu. Poseben odbor si je zadal nalogo, da vestno pripravi slavnosti za 23. september t. l. Dekleta in žene, ki so bile nekdanje gojenke v Št. Rupertu, so pridno pomagale deloma s sodelovanjem pri pripravah in slavnosti sami, deloma z darovi.

Najboljše pa je pripravil za ta dan vse Bog sam, ki je podaril tako lepo nedeljo. S tem je šele sploh bilo omogočeno, da se je vsa prirediteljstva, kot predvideno, na prostem, kajti dvorana bi vse množice ne mogla zajeti.

Pod geslom: „Najprej Bogu hvala, da je šolo in sestre ter njih delo obvaroval, tako da še lahko danes vršijo svoje poslanstvo“, se je zbralo dopoldne ogromno ljudi v cerkvi k sveti daritvi in zahvalnemu „Te Deum-u“. Sv. mašo je daroval preč. g. novomašnik Mirko Brunnik V pridigi, ki jo je imel preč. g. dr. J. Hornböck, je prišla do izraza misel o velikem pomenu katoliške vzgoje. Katoliška vzgoja je velika milost in št. ruperška šola nam Slovencev nudi na tej podlagi jamstvo, da dobijo naši domovi dobre gospodinje in matere, ki bodo čuvale naše podedovane svetinje: ljubezen do kmečkega doma, ljubezen do materine besede in ljubezen do Boga.

V izredno velikem številu so matere in dekleta iz hvalečnosti do tega, kar jim je dala št. ruperška šola na življenjsko pot, pristopile k mizi Gospodovi.

Stanovskega nauka za dekleta ter za žene so se matere in dekleta z veseljem udeležile. Predavala sta g. župnik Koglek za žene in g. kaplan Česen za dekleta.

Po otvoritvi razstave paramentov je bila popoldne na dvorišču šole slavnostna akademija. Ogromna množica ljudi se je zbrala, da počasti čast. sestro prednico Gabrielo Lienhard ob njenem rojstnem dnevu ter ob 25-letnici njene preobleke. S tem so pa hoteli navzoči tudi izraziti hvalečnost za požrtvovalno delo sester ter od njih vodene šole, ki že 50 let služi zvesto vzgoji slov. koroške mladine.

Domači župnik, preč. g. dr. Zeichen, je pozdravil goste, med njimi stara dobrotnika šole, preč. g. prelata Podgorca in g. Kultererja. Nato se je govornik spomnil dela jubilarke, sestre prednice in šole sploh. Posebno presenečenje za Št. Rupert je bil nastop pevcev iz Št. Lenarta pri sedmih studencih iz Ziljske doline.

Ta nastop je bil dokaz, da sega sloves šole prav gor do oddaljene Zilje in da smatrajo vsi koroški Slovenci št. ruperško šolo kot svojo. Tudi kvintet „Slavček“ je s svojim nastopom čestital sestram in šoli.

S tem je izrekel takorekoč v imenu Roža čustva naših Rožanov, ki jih gojijo za šolo, ki služi že 50 let naši slovesni katoliški mladini v tako vzorni obliki.

Za Podjuno je zadonela pesem šmihelškega pevskega zbora, ki je v svojem odločnem prednašanju poudaril predvsem eno: „Podjuna živi in hoče živeti!“ Narodna šola v Št. Rupertu vlija naši mladini ljubezen do domače slovenske pesmi, voljo do življenja, ljubezen do matere, doma in Boga. Zapeli so šmihelčani še izvorno pesem Hartmanove Milke v čast slavljenci, sestri prednici, ki je našla med občinstvom posebno živahno odobravanje. „Tam pod Peco“ je dom njen, pod Peco, v kateri spi kralj Matjaž! Tako mehko je pesem božala „naš dom“, lahko rečemo, da se je vsakdo navzočih zamislil v svoj dom, pa naj si bo to pod Obirjem, v Rožu, v Zilji ali ob enem naših jezer.

Posebno priznanje so želi otroci iz Št. Lenarta pri sedmih studencih s podajanjem ljubkih prizorov in plesov. Tako privlačni so bili, da smo res lahko razumeli, zakaj so želi št. Lenarčani v Gorici in Trstu v letošnjem poletju z istim sporedom tako izredne uspehe. Saj smo Slovenci vsepovsod istega srca in to, kar nam govori naše srce,

najboljše tolmačijo v svoji pristrčnosti pač otroci — razumemo vsi, pa naj smo doma doma tu ali tam.

Prvič v zgodovini Št. Ruperta so tokrat priredile kot zaključek gojenke izvorno igro, ki simbolično v petih prizorih kaže pomen šole, življenje v njej ter njen sad za življenje v družini in na vasi. Izvrsna v svojem podajanju sta bila predvsem zbora: Zbor dobrih deklet na eni strani in zbor modernih, neprijaznih deklet, ki pozna le uživanje, na drugi strani. V sredi med obema pa je dekle, ki se mora odločiti za to ali ono pot! Ta prizor je napravil res močan vtis in moramo izraziti vse priznanje tako avtorju, ki ga je tako močno poudaril, in pa režiserju ter igralcem, ki so se v snov tako dobro vživele! Nadaljnja vsebina igre se zaokrožuje v misli: „Dekle, pojdi v šolo k sestram; doto, ki jo boš dobila s tem, ti bo koristila za vse življenje!“

Pri tem nam je prišla misel, naj bi nas avtor, č. g. župnik L. Kaselj, ki se je pokazal v tem svojem delu tako močnega v izražanju, obogatil še z nadaljnimi sličnimi deli!

Slavnostni govor preč. g. župnika Kaselja je orisal predvsem zgodovino šole, pokazal je pot na Kalvarijo, ki so jo v teku 50-tih

„Pripravljali odbor za jubilejno proslavo v Št. Rupertu, dne 23. septembra, se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakor koli bili udeleženi pri pripravah za slavnost in pri tako lepo uspelem poteku celotnega sporeda: pridigarju in govornikom na dopoldanskih zborovanjih, igralcem in pevskim zborom itd. Gotovo je ta veličastna prireditev nas vse navdušila za nadaljnje skupno delo v podvig naše prosvete v smislu najvišjih naših dobrin: narod, domovina Bog.“

DRAVA

Hitro tečeš, siva reka,
skozi lepi Korotan,
zamišljeno tam na bregu
čakam nov'ga sonca dan.

Tiho dremlje še dežela,
megla nemo vlači se,
valovi, polja, ljubke gore,
veste vi, kje sonce gre?

Res je, da vsak dan vzhaja
ter pozdravlja nas z neba,
pravičnim, nepravičnim sije —
zakaj — kdo to povedat zna...?

Samotna hitiš v tujino,
izogibaš se ljudem,
dovoli, da jaz včasih zopet,
govor tvoj poslušat smem...

Vprašam te, mogoča Drava,
ki mi silno zdaj šumiš,
ali veš na to odgovor
in od kot ga ti dobiš...

Vem, da vso poznaš Koroško,
da ti majhne rečice,
sneženi vrhi, jarki, logi,
pripovedujejo vse...

Kaj zato še jaz ti rečem,
ko mnogo več veš kakor jaz —
poznaš življenje prejšnjih rodov,
sedaj opazuješ nas...

Dravski Napečnik

let hodile sestre. Nobena sila jih ni uničila in očitno je božja roka čuvala nad šolo in sestrami. Najtežji čas, ko je nacizem pregnal sestre in ko je bilo treba leta 1945 šolo zopet iz nič vpostaviti, je šolo vodila današnja slavljenska, čast. sestra prednica Gabriela Lienhard. Kot je ves naš narod žrtvoval, da si je pred 50-timi leti zgradil to svojo šolo; tako je tudi danes pripravljen, da podpre delo sester in jim omogoči nadaljnje delo. Vedno, skozi vse boje, bo hodil narod s sestrami tudi križev pot, to naj velja danes kot zaobljuba na ta veliki dan za Št. Rupert.

Z lepim albumom, ki je okrašen z ročnimi deli gojenk — same vezenine v slov. narodnih motivih — so poklonila dekleta sestri prednici najlepše, kar so mogle dati: izraz sadu, ki je zrasel iz tega, kar jim je nudila šola. Dekleta iz druge naše narodne šole, iz Št. Jakoba v Rožu, so poklonile šopek nageljnove kot izraz povezanosti v delu in duhu obeh narodnih šol.

Sivolasi preč. g. župnik Vauti iz Sel so v imenu duhovščine in staršev čestitali sestri prednici, ki je bila še kot otrok v Libučah njihova učenka. Zastopnik Narodnega sveta kor. Slovencev je podaril sestri prednici sliko slovenskega koroškega slikarja, preč. g. Čebula. Poudaril je, da bodo kor. Slovenci vedno stali — če potrebno — v obrambo sester in njihovega dela, ki služi temu, kar simbolično kaže slika.

Pozno je že bilo, ko so se ljudje razhajali na domove, vsi v zavesti, da Slovenci „hočemo živeti in da bo še naprej čuvala nad nami božja roka“.

Lastovica

Lastovica je zbolela
na poletu do morja,
sestrice so odletele
v gaje tujega sveta.

Zdaj sirota zapuščena
čez gladino morskore,
srce ji nemirno bije,
kaj počela bo, ne ve.

Nihče več ne misli nanjo,
ko pojema njena moč,
sapice so se shladile,
po vaseh se zgrinja noč.

Ostra burja tamkaj brije,
kjer gnezdila je poprej;
ni gosonic, ne črvička,
suho listje pada z vej.

Med grmovjem na obali
drobna ptičica sedi,
glavico med perje skriva,
kaj bo jutri, jo skrbi.

Limbarski

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 35. NADALJEVANJE

II. Gospod kliče

„Cerkovnik ima prav,“ je razmišljal Holoubek naslednje dni. „Kako je že dejal? Aha, že vem. Takole: ko bi namesto svetih hostij delili ljudem goldinarje, gospod, pa bi ljudje drli v cerkev tudi ob delavnih! Da, tako približno se je izrazil. To je sicer bogokletno, toda konec koncev — resnica. Ponedeljek je to pokazal. Vzel je pero in spet napisal nekoliko vrstic na čisto bel papir. Pisal je spisec obdarovanih beračev, ki so ga nanj iz gradu že dvakrat spomnili, danes pa je Haudek prišel ponj že tretjič. Delo mu je šlo slabo od rok. Nad vsakim imenom se je zamislil, o mnogih je povpraševal in zvedel zgodbe, pri katerih so se mu sicer pesti stiskale, toda srce mu je kravavelo — zastrupljenje z alkoholom, teža revščine, prekletstvo kvartanja, posledica grešnega življenja, silna strast, razuzdanost, zanikrnost, ječa, požigalstvo, kriva prisega, slabe zdravstvene razmere, zanemarjena vzgoja — skratka, beda v najgrozovitejših podobah se je stalno režala nanj iz tega seznama.

„Množica se mi smili,“ je nekaj nežno zašepetalo Holoubku na srce, toda tako jasno, da se je ozrl. Zagledal pa je le preprosto, na golem zidu nad klečalnikom viseči

križ — in oči so mu na njem obvisle.

„Glej, duhovnik Holoubek, tvoj cerkovnik ima v resnici prav. Jaz se v shodnicah in pridigah nisem prepiral z ljudmi, gospod moj, potem pač množica ne bi za mano drla. Tu in tam sem jih sicer krcnil po prstih, z opominom, z grožnjo in s kaznijo, toda vse v miru in z ljubeznijo. Glavne reči pri meni so bile, so in ostanejo dejstva. Le pozorno beri evangelij. Vino ne raste samo za bogatina, v Kani sem ga privoščil tudi revnim svatom in videti bi moral, kako so se radovali. Glad izziva upor proti Bogu in ljudem. Kakor hitro sem natisil s kruhom in ribami tisočglavo množico, sem jih vse takoj pridobil zase, da, celo za kralja so me hoteli oklicati. In svetega Petra sem prestrašil, ko sem mu pomagal ribariti. Spomnil sem se tudi, ko so se približali prazniki, da je treba pripraviti jagnje, vino, nekvašeni kruh za večerjo. Ni mogoče moliti v svetišču, ko ti kruli v želodcu. Kakor vidiš, nisem zanemarjal vprašanja o želodcu, čeprav mu nisem nikoli pripisoval posebne važnosti. Če hočeš kaj pokazati, moraš v Trešticah na tem koncu prijete tudi ti. Drugače ne bi bil moj učenc. Nisem skrbel samo za dušo, tudi na telo nisem pozabil. Pomisli, koliko bolnih sem ozdravil, niti gobavec se nisem ogibal. Nisem jih ošteval, da so to zakrivilo večidel s svojo nespametnostjo, pač pa sem jim takoj pomagal. To je pretreslo tudi tako nadutega Rimljana, kakor je bil stotnik v Kafarnaumu. Ne misli, da je smrt sreča na zemlji. Smrt je vedno kazen za izvirni greh, življenje pa največji dar božji. Zato sem, kakor veš, obujal tudi mrtve. Ti

imaš to moč in je tudi nimaš. Telesno ne moreš obuditi nobenega mrtvega, toda duhovne mrličice tu v Trešticah lahko obudiš k novemu življenju, moraš pa posnemati mene. Drugače tukaj zaigraš. Ako si boš želel, se bom s teboj pogosteje pogovarjal, vedno ti bom dal dober nasvet in nikoli te ne zapustim.“

„Častiti, prosil bi seznam,“ se je oglasil za gospodom župnikom Haudek, moral pa je svojo prošnjo dvakrat ponoviti, preden je Holoubka prebudil. „Častiti naj se ne vznemirjajo, da sem jih iz sna zbudil, vejo, služba je služba, gospod centralni ravnatelj bi od jeze počil, ne bom jim povedal, kako se je izrazil —“

„Tako, Haudek, takoj bo nared, sedite malo,“ je Holoubek hitro prijel za pero in pisal, da je škripalo. Haudek je poslušno sedel in premišljeval sam zase, kako čuden človek je ta župnik. Vsak drugi bi, ko bi mu s tako besedo namignil in kaj zamolčal, takoj skočil pokonci in bi zlepa ali zgrda vlekel iz posla, kaj je ravnatelj rekel, kako se je izrazil, in, ko bi se Haudek branil, bi mu ponudil cigaro, natočil čašo dobrega vina —

„Kdo pa je pravzaprav ta Karel Jouza?“ se je zdajci oglasil župnik pri pisalni mizi.

„Rebelant, častiti! Od tistega časa, kar si je nakopal kilo, ne more gospodov več videti.“

„S čim pa se je pohabil?“

„Nosil je v vrečah žito v sušilnico, v drugo nadstropje po strmih stopnicah, danes tega ni treba več, sedaj imamo priročno dvigalo in delo gre igraje od rok, toda nekoč je bilo hudo, dobro pomnim —“

„Dobro, dobro. To mi boste drugič povedali. Ali posestvo Jouza da kaj plače?“

„I plača, saj veste, da plača. Takoj ko se mu je pripetila nesreča, so ga postavili za paznika. Toda potem je prišel sedanji gospod ravnatelj, začel nas je vse premetavati, Jouza pa, ker ne more teči in mu vsak tat lahko uide, je vrgel iz službe in dobiva podporo. Pet kron dobi četrtletno, zdaj pa kriči, da bi mu kupili vsaj pas za kilo; gospod doktor mu gre na roko, je z njim, toda vmes je še veleposestniški zdravnik.“

„Nu, dobro! Kaj pa Hrašek, veste tisti šepasti pohabljenec,“ je zopet začel Holoubek. Toda posel je začel sumiti.

„Kaj pa namerava s tem? Zakaj me tako zasljuše? Da se ne bom kje zarekel in si kakšno zagodel!“ se je prestrašil ter jel odgovarjati pusto in suho. Pri četrtem ali petem imenu pa je planil pokonci in se skoraj jokajoče sprostil: „Častiti, blagovolite pohiteti. Ne poznate našega starega, kakšen divjak je. Rekel je sicer, pojdite k tamu farovškemu lenuhu in ga ne pustite prej na miru, dokler vam ne da seznama — blagovolite oprostiti, da tako odkrito govorim — vendar mi pa ne bo verjel, da sem tako dolgo čakal — znesel se bo nad mano: „Kje ste motovili tako dolgo? Kaj? Gotovo ste vse trešticke gostilne oblezli!“ — in mi zagrozi, da me vrže iz službe, da me nažene, da si poišče kakšnega mlajšega, da se za tako lepo mesto ljudi kar tare. Kdaj drugič vam pač prav rad postrežem, toda danes bi seznam sestavljali do večera, če naj bi o vsakem pripovedoval njegove dogodivščine.“

(Dalje prihodnjic)

Šentlenartski otroci v Gorici in Trstu

V „Našem tedniku“ smo že poročali, kaj pišejo goriški in tržaški listi o obisku šentlenartskih otrok v Gorici in v Trstu. Danes prinašamo še članek, ki smo ga prejeli iz Št. Lenarta. Pismo pravi:

Ne bi bilo dobro, ko ne bi ničesar poročali o krasnem izletu, ki smo ga priredili pod vodstvom g. učitelja Kurbusa, v Trst in Gorico.

Da ne bi bilo preveč stroškov, smo sklenili naučiti se nekaj pesmic, igrice in simboličnih vaj, da si na ta način olajšamo stroške, ki so bili za naše razmere ogromni. Dolgo smo se za vse to pripravljali, kajti vedeli smo, da nas bodo Goričani in Tržačani strogo ocenjevali. Komaj smo pričakali dan našega odhoda.

Vreme je bilo kakor nalašč za tako pot. Vožnja je bila krasna, vsega se niti nagledati nismo mogli. Res je, da smo si pod vodstvom našega g. učitelja ogledali že skoro vse zanimivosti Koroške, toda ta vožnja je bila vse kaj drugega.

Če ne bi bilo pregleda na meji, še vedeli ne bi, da smo že prekoračili mejo in da smo že izven naše domovine. Toda vse se nam je zdelo kot doma na Koroškem. Slišali smo svojo materino govorico, vmes tudi nemški jezik in tako smo spoznali, da tudi tukaj živijo ljudje, ki imajo iste navade in isti jezik kot mi. Toda čez kako uro smo prišli v popolnoma druge kraje. Dolina se je nekoliko razširila, hiše so postajale drugačne. Tudi drevesa so bila drugačna in čutili smo, da se bližamo že bolj južnim krajem.

Počasi so gore nato sploh izginile in prišli smo v popolno ravnino, ki se nam je prvič v našem življenju pokazala v svoji resničnosti. Drevesa, ki so navadno pri nas doma, so popolnoma izginila, namesto njih smo videli vinograde, polne sladkega grozdja in že smo hoteli poskakati iz avtomobila, da bi se ga najedli. Toda šofer ni hotel ustaviti, peljali smo se kar naprej in cedili sline po teh dobrotah, ki so pri nas tako redke. Toda poleg grozdja smo videli tudi majhna drevesca-murve, kjer goje sviloprepjke. Tudi to je bilo za nas nekaj novega.

Čas je tekel in še bi se radi vozili, toda naš prvi cilj-Gorica je bil pred nami. Izstopiti smo morali, kajti napovedan je bil nastop. Ob prihodu avta nas je že pozdravil preč. g. duhovnik, katerega ime sem žal pozabil. Peljal nas je v spalnico in obednico in tako smo se hitro vživeli, kajti povsod smo videli same prijazne obraze. Dekleta so pa morala iti naprej, kajti za nje je bilo preskrbljeno v Sirotišču, mi fantje smo pa ostali v Alojzevišču. Hitro smo se preoblekli in pripravili za nastop.

Dom Brezmadežne na Placuti se je hitro

napolnil, marsikateri se je moral vrniti na svoj dom, ker ni dobil več prostora. Malo razburjeni smo bili, kajti prvič smo nastopili v mestu in poleg tega še v tako velikem. Toda naše razburjenje je takoj minilo in točka za točko so se vrstile. Ljudje so ploskali za vsako točko, najbrž radi vpljudnosti, toda pozneje sem videl, da tudi radi navdušenosti, kajti marsikatero točko smo morali ponoviti. Pred odmorom so nas presenetili. Na oder je stopila majhna deklica in nam podarila lepo košarico z nageljnom in rožmarinom, polno grozdja in breskev. Tega seveda nismo bili vajeni in skoro se nismo znašli. Ko smo prevzeli to simbolično darilo, sem se kar bal, da ga ne bi Rozi od samega strahu spustila iz rok.

Odmor je hitro potekel, nakar smo nastopili z igrico „Poredni šolarji“, ki jo je napisal mladinski pisatelj Mirko Geratič, ki je sedaj v Ameriki. Še ostale točke in akademija je bila pri koncu. Ni se nam še mudilo spat, toda morali smo iti, kajti bilo je že pozno. G. ravnatelj iz Alojzevišča je prišel k nam in z njim smo požebrali dva očenaša, nakar smo, polni lepih vtisov zapali. Dekleta so pa seveda šla v Sirotišče, kjer jih je čakala topla postelja.

Drugi dan smo že zgodaj vstali. Nismo imeli v postelji več miru, hoteli smo kaj videti. Podali smo se po mestu, ki je pa še skoro vso spalo. Toda do službe božje, ki smo jo imeli v krasni cerkvi na Travniku, je bilo vse živo. Cerkev je bila nekaj veličastnega. Pri maši je bilo ogromno ljudi. Po službi božji smo pa šli zopet v dvorano k nastopu, kajti hoteli smo našo „umetnost“ pokazati tudi goriški mladini. Tudi sedaj je bila dvorana natlačeno polna in mladina je bila vsa navdušena. Toda kljub želji gledalcev nismo mogli točk ponavljati, ker se nam je mudilo v Trst. Po nastopu smo se še spoznali z goriško mladino. Zamenjali smo si svoje domače naslove in sklenili prijateljstvo.

Po kosilu, ki sta nam ga pripravili naši Hanci, smo se podali v Trst. Neučakani, lačni po novem, smo zagledali prvič v svojem življenju morje. Nekaj veličastnega ima morje v sebi. Kaj takega si ne bi mogli nikdar predstavljati. Zdelo se nam je kot velikanska plošča, ki nikjer ne preneha. Vožnja je bila krasna, posebno lep se nam je zdel grad „Miramar“. Pa ni bilo časa, da bi se podali k morju, tudi „Aquarium“ je bil žal zaprt. Zato smo se kar hitro podali k radijski postaji, kjer smo zapeli nekaj narodnih pesmi. Naš Maks pa je med posameznimi pesmimi godel lepe poskočnice in v mislih smo bili doma na naših „žegnanjih“. Ko smo zapuščali postajo, ki je bila nekaj zelo lepega, smo šli na obalo. Videli smo ogromne parnike, videli smo

prvič morje v taki bližini. Tudi cerkev sv. Justa in sv. Antona smo si ogledali. Bruna pa je med tem časom obiskala svojega strica. Z njo smo seveda šli tudi mi, in tako smo tudi mi okusili dobrote njenega strica. S tem se mi seveda najlepše za vse zahvaljujemo. Toda mračilo se je in morali smo zapustiti Trst, ki se nam zdi, da je najlepše mesto na svetu. Seveda nam bo marsikateri ugovarjal, toda zavedati se mora, da mi kaj drugega še nismo videli.

Nekaj svojevrstnega je bila vožnja iz Trsta. Tisoče in tisoče lučic je žarelo in pošiljalo svoje žarke nam v zadnji pozdrav. Polni doživljajev in z žalostjo v srcu smo se poslovljali od tega krasnega mesta.

Devet je že bila ura, ko smo se vrnili v Gorico. Zopet nas je pričakoval prečastiti gospod z zadovoljstvom na obrazu in videli smo, da je tudi on zadovoljen, da smo doživeli kaj tako lepega.

Ta zadnji večer med našimi brati pa smo prespali kot ubiti. Zjutraj nas je moral gospod učitelj buditi in vleči za lase iz postelje, toda mi bi še radi spali. Ker smo pa vedeli, da moramo naprej, smo se brž umili in oblekli ter šli zopet k službi božji, da prosimo Boga za srečno vrnitev. Po zajtrku smo zlezli zopet v avto in Foltej se je zelo težko poslavljalo od svojih novih prijateljev. Tudi Albinu in Helmutu je bilo hudo ob slovesu. Toda ne samo tem, nam vsem je bilo hudo, kajti videli smo, kako dobri ljudje so v Gorici in kako so nam postregli. Nikdar jim ne bomo pozabili

NOVE KNJIGE

V Trstu je bila pred kratkim ustanovljena slovenska založba knjig „Tabor“. Prva knjiga, ki jo je izdala ta založba, je bila pesniška zbirka Stanka Janežiča „Romar s kitaro“. Kmalu nato je sledila druga knjiga, pesniško delo Jerneja Volčiča, Duhovin.

Skoraj istočasno s to knjigo pa je izšla že tretja knjiga založbe „Tabor“ in sicer Zbornik umetnosti in razprav.

Knjiga obsega 128 strani, je opremljena s slikami in bo predvsem zanimala vse obmejne Slovence, tako na Primorskem kakor tudi na Koroškem, ker prinaša razprave o najaktualnejših slovenskih vprašanjih. Bo pa zanimala knjige tudi Slovence po vsem svetu, ki ne morejo ostati indiferentni ob dogajanjih v slovenskem svetu.

Zbornik Tabor ima dva dela. V prvem delu so tele razprave:

• • • „Nova pot; Peter Klepec, Slovenski položaj 1951; Polde Vogrinec, Vloga krščanstva v slovenski zgodovini; Mirko Javornik, Današnje poslanstvo slovenskega ra-

tega, da so nam omogočili tako lep izlet, ki nam bo ostal v nepozabnem spominu. Seveda so nas zopet povabili v Gorico, pa kdo nas bo zopet peljal tja, kajti sedaj smo izgubili našega vodnika in smo čreda brez pastirja.

Toda morali smo naprej. Kajti pred nami je bil še Gradež. Slabo vreme pa je vse skupaj pokvarilo in nismo imeli več pred seboj tistega lepega vtisa, ki smo ga imeli v Trstu in Gorici. Mokri in slabe volje smo zapustili Gradež. Še cerkev v Ogleju, od koder so naši predniki sprejeli krščansko vero, nam je še danes pred očmi. Čas je tekel in peljali smo se proti domu. Prehitro smo prišli domov, hoteli bi še in še gledati, toda šofer je že čakal, da se odpelje proti domu. Z nasmejanimi obrazi in polni lepih vtisov smo se poslovili od našega g. učitelja.

Danes pa, ko gledamo nazaj na te lepe trenutke, se vas, dragi Goričani in Tržačani, zopet spominjamo ter se vam za vaš sprejem in vaš trud najlepše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo g. dr. Kacinu, ki nam je vse to pripravil, nadalje vodstvu Alojzevišča in Sirotišča najlepša hvala! Bog naj povrne še vsem ostalim, ki niso imenovani pa so tudi pripomogli, da je naš izlet postal tako zelo lep.

Posebna hvala pa gre našemu g. učitelju, ki si je vse to izmislil in izpeljal. Naj mu ljubi Bog poplača vsa njegova pota, kajti mi mu ne moremo, ker smo revni in majhni. Naj nam odpusti, če ni bilo vse tako kakor bi moralo biti, toda hudobije gotovo ni bilo vmes. Na njegovem novem mestu mu pa želimo vse najboljše in ga prosimo, naj še kaj med nas pogleda, da se ne bomo čutili tako same in zapuščene.

zumnika; M. P. Socializem na razpotju; dr. France Koren, Tržaško vprašanje in svetovna javnost; S. M. K. Misli in problemi ob Kocbekovi „Tovarišiji“; Anton Ivanov, Družba sv. Mohorja; Martin Jevnikar, Ob slovenskem pravopisu; Vinko Beličič, Lirika v povojni Sloveniji; Vinko Beličič, Slovensko leposlovje ob zatonu stare dobe; Martin Jevnikar, Slovenske šolske knjige v Trstu; Naše kulturno življenje na roboh Slovenije; Jože Peterlin, Zahodna meja; dr. Valentin Inzko, Severna meja.

V II. delu prinaša Zbornik pesmi Stanka Janežiča, Vladimirja Kosa, Vinka Beličiča, Rafka Vodeba in koroške pesmi Milke Hartmanove. Ta del krasijo lepe slike, vsebuje pa še: Vinko Beličič, Botrkovo slovo; Metod Turnšek, Pot za Dravo; Augustin Žele, Legenda o teranu in Robert Barbo, Sava in zemlja ob njej.

Oprema Zbornika je zelo lepa in moremo vsakemu priporočati, da si ga naroči. Stane 20 šilingov in ga je mogoče naročiti pri založbi v Trstu, pa tudi pri upravi „Našega Tednika“ v Celovcu. Za inozemstvo je cena 1 dolar.

Proslava 50-letnice „Narodne šole“ in delovanje šolskih sester v njej

S 50. rojstnim dnevom — „ko je Abraham videl“ — stopi človek v ono življenjsko dobo, ko se čedalje bolj ozira nazaj v preteklost in obuja spomine. Mladi rod se rad zbira okoli njega in prisluškuje njegovemu pripovedovanju iz preteklih dni.

Tako se zgrinjamo danes mi okoli „Narodne šole“ in nastavljamu uho njenemu pripovedovanju iz 50-letne zgodovine njene obstoja.

Meško je nekje zapisal:

„Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti... hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti...“

Teh besed sem se spomnil, ko sem se ob pripravah za današnjo slavnost pogledal v 50-letno zgodovino „Narodne šole“ in delovanja šolskih sester v njej. Klana, zdrava življenjska volja sredi divjih viharjev- neumorno delo kljub najhujšim oviram ter brezpogojno otroško zaupanje v božjo previdnost, to so stopinje, stokrat se ponavljajoče na 50-letni poti te ustanove. Prelesti, radosti in uspehi jo odlikujejo in zbuja jo v nas veselost in zadoščenje, več pa je bolesti na njej, grenkih, bridkih. In spričo teh se mi zdi kakor majhen ali pa velik čudež božji, da danes sploh obhajamo zlati jubilej tega, kar je že čisto bilo na smrt obsojeno. Čudež božji! Kakor golobček nad morizo v kmečki hiši, tako je v minulem polstoletju očividno plaval Duh božji nad to

hišo in njenimi prebivalci in jih je božja roka čuvala in vodila skozi neusmiljeno viharna desetletja do današnjega dne.

I. Prvotno je bila gradnja „Narodne šole“ namenjena lokalnim potrebam. Župnija št. Rupert je bila namreč vsolana v Velikovec. To je bilo jako nepraktično zlasti zato, ker slovenski otroci iz okolice niso prejeli v Velikovcu nobenega pouka v svojem materinem jeziku. Zaradi tega je sklenilo slovensko šolsko društvo (DCM) (na pobudo žp. Kesarja), da zgradi v št. Rupertu za slovenske otroke posebno šolo ter pouk na njej izroči šolskim sestram. Župnik Franc Treiber je vzel uresničitev te zamisli v svoje roke in je bil duša temu „podjetju“ vsa leta svojega bivanja na Koroškem.

Po Veliki noči 1895 prično z zidanjem. Med Slovenci vlada splošno navdušenje. Št. rupertski kmetje pridno dovažajo stavbno gradivo in pridružijo se jim celo nekateri velikovski meščani. „Ko je nekoč takratni velikovski okrajni glavar Kolenc prišel v Celovec, ga je deželni predsednik baron Schmidt vprašal, kako stoji z gradnjo slovenske šole v št. Rupertu, in g. okrajni glavar je odgovoril: Bürger und Bauern leisten Robottfuhren.“ (Pismo žp. Treiberja z dne 24. septembra 1936).

Začetkom julija je enonadstropno poslopje dozidano. Prilicje je določeno za šolske prostore, nadstropje pa za stanovanje

učiteljic. Tedaj pa so izjavili razni rodoljubi (Lambert Einspieler, prošt Vakovnik, tajnik Družbe sv. Mohorja Janežič), da so mnenja, da naj bi nova šola ne bila samo krajevnega pomena, ampak naj hudi priliko za izobrazbo v slovenskem duhu celi Spodnji Koroški. Zato naj se v njej uredi dekliški internat in se v ta namen zgradi še 2. nadstropje. S pomočjo družbe sv. Mohorja v Celovcu, ki je v to svrhu darovala 8.000 K, je bil ta predlog sprejet in uresničen.

Dne 21. septembra 1896 je bila uradna kolavdacija. Dne 9. septembra 1896 dovoli koroški deželni šolski svet otvoritev šole, ki tedaj dobi na pročelje napis s pozlačenimi črkami „Narodna šola“. Dne 22. oktobra 1896 pridejo prve tri sestre iz Maribora. Dne 25. oktobra 1896 je slovesna blagoslovitev in otvoritev šole-enorazrednice. Število šolarjev preseže pričakovanje: 93 otrok. (Župnik Kesar je garantiral, da jih bo vsaj 80.) V teku naslednjih let se šola stopnjema razvije v 4-razrednico. Istočasno s I. razredom se je otvoril dekliški internat za 22 deklet.

Župnik Treiber je tedaj zapisal v kroniko: „Tako je šentruperska fara bila ne-pričakovano deležna redke sreče, da je dobila konfesionalno (katoliško versko) in v jezikovnem oziru po zakonih zdrave pameti urejeno šolo.“ Torej tip šole, ki popolnoma odgovarja načelom naravnega in cerkvenega prava in za čigar uresničitev se danes trudijo najvišji cerkveni predstavniki in odlični katoliški lajki po celem katoliškem svetu.

Zaupanje ljudstva do nove šole je bilo

tako veliko, da je število šolarjev v nekaj letih naraslo na 220.

Kljub priljubljenosti in neumornim prizadevanjem pa „Narodna šola“ na žalost ni nikdar dosegla javnostne pravice, ker je tedanji deželni šolski svet v Celovcu neusmiljeno in neizprosno vztrajal na črki šolskega zakona, ki je učiteljicam prepovedoval poučevanje dečkov po 5. šolskem letu.

Posebno omembe vredne so sijajne božičnice, ki jih je „Narodna šola“ prirejela vsako leto na kvatno sredo v adventu. Bile so tako dobro obiskane, da je šolski razred zanje kmalu postal premajhen in se je čedalje bolj oglašala želja po večjem prostoru za prireditve. In res so s pomočjo Družbe sv. Mohorja v Celovcu in posebnega prizadevanja stolnega prošta Lamberta Einspielerja ter s po sestrah po raznih krajih nabranimi darovi zgradili na šolskem dvorišču l. 1904. sedanjo telovadnico. Božičnica l. 1904 se je že vršila v njej.

S kakšnim navdušenjem so naši ljudje zahajali k tem božičnicam, posebno lepo izpričuje poročilo iz l. 1907. Tedaj je na adventno kvatno sredo pritisnil izredno hud mraz. Kljub temu je prišlo m. dr. iz Medgorij 30 gostov. Ko so se v pozni noči z vlakom pripeljali v Grabštanj, jih je osobje na postaji začudeno gledalo in je bilo radovedno, kaj neki jih je pri tem sibirskem mrazu vleklo tam dol v Velikovec.

Tako se je v najkrajšem času sama po sebi ustvarila najtesnejša vez med našim ljudstvom in „Narodno šolo“ ter se močno poglabljala in krepila verska in narodna zavest po naših dolinah. (Dalje prihodnjic)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/29. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

ROZEK

„Umril je mož, ki ga je v današnjem času treba podnevi s svetilko iskati,“ je dejal g. župnik pri pogrebu rajnega Antona Schusterja, p. d. Marinčevega očeta v Smartnu.

Bili so res v vsakem pogledu vzor našim možem: dober in zvest mož svoji ženi, skrben oče svojim otrokom, priden gospodar, postrežljiv sosed, kot bivši občinski odbornik skrbeč za občni blagor. Kot značajan mož so bili vse življenje zvesti svojemu rodu, bili vsak čas naročnik naših listov in ud Mohorjeve družbe. Kot mož vere so skrbeli za družinsko molitev, posvečevali Gospodove dni z opuščanjem hlapčevskih del in z udeležbo pri sv. maši, katere brez potrebe niso nikdar opustili. Pogosto, vsaj mesečno, so prejeli sv. zakramente, zato so bili tudi pravočasno sprevideni in so še na dan svoje smrti prejeli sv. obhajilo.

Pri šmarški podružnici so dolga leta opravljali službo cerkovnika brezplačno. Lansko leto so imeli srečo, da so mogli na dan, ko se je njih najmlajši sin Jože ženil in je njih hči Ursula obhajala srebrno poroko, s svojo ženo Ivano praznovati jubilej zlate poroke. Bili so pokopani na prvi petek septembra ob izredno lepi udeležbi domačih in sosednih vernikov. Četudi že 76 let stari, so nas vendar še prezgodaj zapustili in jih bomo vsi v vsakem pogledu pogrešali.

Letos nas smrt na splošno pogosto obiskuje. Poleg prvih treh umrlih, o katerih smo že svojčas poročali, so odšli v večnost še sledeči člani naše farne družine: Franc Heber, bivši gostilničar in mesar pri dravskem mostu, star 78 let; Marija Ropač,

Gospodarji pozor

Zenski gumijasti škornji š. 77.70. — Moški gumijasti škornji š. 92. — Gumijasti škornji z dvojnimi podplati š. 102. Trgovska hiša

Tomsche

Beljak - Villach

menda najstarejša v župniji; Marija Hafner, p. d. Ciprinja na Bregu, še le s 50-timi leti; Terezija Gressl, p. d. Bojtinja v Puhmu v 61. letu; Rudolf Schweigerl, ki je 66-leten v Dolinčah pri delu na polju omagal in izdihnil. Tomaž Schlosser, p. d. Tičar, umrl nepričakovano, sicer pa že 80-leten in Janez Höberl, najemnik v Rožeku, ki je vsled zavratne bolezni na pljučih umrl še le 49 let star. — Naj vsi počivajo v božjem miru! Njih družinam pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Do ženitve pri nas letos nimajo pravega veselja, pač vedo, kako lepo je življenje v samskem stanu, posebno kadar je za denar hudo. Frizer Franc Kullnig je pripeljal svojo izvoljenko Ano Razinger pred oltar farne cerkve, da sklene z njo najtesnejšo in najsvetejšo zvezo, ki je med ljudmi mogoča. Istotako se je v tukajšni farni cerkvi poročila Marija Melinc iz Reke z Ernestom Bernardi iz Beljaka. Katica Sgiarovello, p. d. Drezevčeva iz Semislavč v lipski župniji, je prišla k nam in jo je njen stric preč. g. dr. Zeichen za vedno zvezal s Siegfriedom Piček. V naši cerkvi sta se poročila nadalje Anton Teppan iz Tmare vasi, župnija Lipa, in Urši Rasinger iz št. Jakoba, ki je bila nekaj časa kuharica na rožškem grajskem posestvu.

Nekateri zakonski kandidati pa so se šli v druge župnije poročiti. Tako se je Kristina Kravagna ml. poročila v št. Jakobu s Petrom Backo iz Velike vasi; Kristina Kravagna star. pa je vzela mizarja Karola Arneitza iz št. Jakoba, poroka je bila istotam. Fani Paul, p. d. Užičeva v Puhmu je vzela vrtnarja Karola Christanell, poročena sta bila v Otmanjah. Matilda Hebein, p. d. Nejazova v Rožeku in grajski logar Jožef Brunner sta se dala zvezati v ženinem rojstnem kraju Radenthein. Kočno se je oženil tudi frizer Tomaž Wuzella iz Brega, vzela je Terezijo Mesotič iz št. Jakoba v Rožu in bil tudi tam poročen.

Pri nas na Koroškem

Kakor drugod tudi pri nas zidajo hiše in si ustvarjajo lastne domove. Natančneje o tem poročamo ob koncu leta.

Naš knez princ Lichtenstein je 12. 9. obhajal svoj 80. rojstni dan. Občani so mu napravili bakljado in podoknico in zastopniki občine, lovcev, pevskega društva, požarne brambe itd. so mu izrekli čestitke.

ŠT. LENART PRI SEDMIH STUDENCIH

Saj še verjeti skoro ne moremo, toda kakor smo razbrali po „Našem tedniku“, so res premestili našega tako priljubljenega učitelja, g. Armina Kurbusa. Res je, da se je zadnje čase že o tem govorilo, da bo pa prišlo do takega zaključka, nismo mislili. Nadejali smo se, da se bo zopet vse poravnalo, in zato nas je dejstvo, da so prestavili g. učitelja, vrglo iz ravnotežja.

Štiri leta je deloval g. učitelj med nami, ta 4 leta se nam sedaj zdijo kot bi bilo pred kratkim. Navadili smo se ga, on se je nas navadil in lahko rečemo, da že dolgo nismo imeli takega učitelja, ki bi se tako pobrigal za mladino kakor on. Ne samo med šolskim letom, tudi med počitnicami je skrbel za njo. Kdaj smo doživeli mi, da bi nas naši učitelji kam peljali.

Pod njegovim vodstvom se je organiziral marsikateri izlet, tako so naši otroci videli v svojih letih to, česar mi verjetno ne bomo nikdar videli. Vodil je otroke po lepi koroški zemlji, videli so Gospo Sveto, videli stari in zanimivi grad Ostrovice, videli so Veliki Klek (Grossglockner), videli so skoro vsa koroška jezera. In vse to se je vršilo z zelo majhnimi stroški, kajti g. Kurbus je že vedel najti pot do denarja, da je na ta način omilil stroške. Priredil je šolsko prireditev, spet drugič se je podal z otroki v Celovec, kjer so peli v radiu, letos n. pr. je hodil z njimi na vse zgodaj nabirat majske hrošče, za katere so potem dobili lepo vsoto denarja. Vprašujemo se sedaj, kako so mogli tega, lahko rečemo, našega učitelja premestiti od nas, ki smo ga tako vzljubili.

Koliko bridkih zolz je pretočila naša mladina radi te krivične premestitve. Kdaj, o Bog, bo zavladala pravica? Ali res mi nimamo nič pravic. Vprašujemo merodajne oblasti, kako so mogle podvzeti te korake? Zakaj se ne vpraša ljudi, ki so že od davnih časov na tej zemlji? Kako to, da imajo n. pr. g. Ceferin, g. Petruj, g. Lukeschitz, g. Melcher in še nekateri drugi več govorniki kot mi? Ali podpisi, ki so jih dali starši šoloobveznih otrok, nič ne veljajo? Koliko otrok pa ima g. Ceferin, ki jih pošilja v šolo? Niti eden od teh nima niti enega otroka in zato ne ve, kako in kaj misli mladina. Vsa mladina, ki je bila enkrat pri g. Kurbusu, ga je vzljubila, pa bodisi to nemška ali pa slovenska. To pa gotovo samo zato, ker je bil učitelj na mestu, ker je bil učitelj, ki je čutil in živel z mladino. Zakaj so otroci komaj pričakovali, da so prišli v njegov razred? Ali nam lahko daste na to odgovor, gospodje okoli g. Ceferina?

Domovina je v nevarnosti, pravite. Kakšna nevarnost ji pa grozi? Lahko si predstavljamo, kaka nevarnost! Nobena, če hočete vedeti. Vam ni prijalo in to je bilo vse.

Tako, vidite, je pri nas. Pravico pokopujejo in krivica vlada našemu kraju. Najbolj se nam pa čudno zdi to, da so merodajni krogi verjeli vsem tem izmišljotinam in naselili ljudem tega kova. Toda, naj bo. Zapomnili si bomo te ljudi, pa tudi Bog ima za nje svojo šibo pripravljeno.

Vam pa, g. Kurbus, najlepša hvala za vaš trud in za vaše delo, ki ste ga imeli z našo mladino. Naj vam ljubi Bog poplača vse, kar ste nam dobrega storili, kajti mi vam vsega tega ne bomo mogli nikdar povrniti. Naša mladina se je pri vas marsikaj naučila in srečen bo kraj, ki bo dobil tako požrtvovalnega učitelja. Pridite še med nas, vedno boste sprejeti z odprtimi rokami.

Vedite pa, da so te solze, ki so jih pretočili otroci, znamenje njihove hvalečnosti do vas. Dnevi, ki ste jih preživeli med nami, nam bodo ostali vedno v lepem spominu in Bog vas naj živi še mnogo let.

KORPIČE

Tudi pri nas je premestitev g. Kurbusa vzbudila veliko vznemirjenje. Saj so vsi naši otroci komaj čakali, da bodo prišli v njegov razred. Toda enega izmed krivcev tega zlobnega dejanja smo tudi mi spoznali v osebi g. Melcherja iz Ločila. Edino temu g. se je zdelo umestno, da je klevetal g. Kurbusa. Seveda je bil tako neroden, da je prišel takoj z barvo na dan. Zgražal se je, češ kam pridemo: slovensko se poje, v cerkvi vse slovensko, v šoli preveč slovensko. In vsega tega je seveda kriv g. Kur-

Blago za obleke 130 cm širine že od š. 36.— v trgovski hiši

BRUNNER

Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

bus. On je verjetno že nad tisoč let v naši fari, da je lahko naše prednike in potem tudi nas naučil slovensko, g. Melcher, kaj? Zgražal seveda se je, češ namesto da bi bilo zmiraj manj slovensko, je vedno več.

Toda g. Melcher seveda ne more vedeti, kako je bilo prej pri nas. Zakaj ne more vedeti? Zato, ker je ravno tako on kot vsi drugi, ki so proti g. Kurbusu, privandranči iz drugih krajev in bi radi na ta način ustrahovali naše ljudi. Te gospode seveda takoj poslušajo v Celovcu, prepričati se ni treba, ali je vse res, češ saj ljudje tako nimajo ničesar govoriti. Zelo zanimivo bi pa bilo zvedeti, kje se je g. Melcher naučil nemško. Gotovo je prvo besedo slišal v šoli kot marsikateri drugi. Ali pa ni tako? Saj ste tudi vi, g. Melcher, iz doline doma, kjer je živel Miklova Zala.

ROGAJE

Kot strela z jasnega je udarila vest med nas, da so premestili našega učitelja g. Kurbusa. Vse skupaj se nam pa res čudno zdi, kakor izgleda niso podpisi, ki smo jih tudi mi nabirali, nič pomagali. Res, lepo gledajo v Celovcu na voljo ljudstva. Toda pripomniti moramo to, da smo mi vsi, Slovenci kot Nemci, vzljubili preko naših otrok tega vzgojitelja mladine, kajti bil je učitelj na mestu in kot takemu smo dali vsi podpise, na glede na svetovno prepričanje. Še enega ni bilo med nami, ki ne bi dal podpisa. Upamo, da bo še vseeno pravici zadoščeno in da se povrne naš učitelj nazaj med nas, kajti brez njega bomo zelo težko shajali. To bi pa najbolj pozdravila rogajska mladina, ki ga je tako rada imela.

Vse kar dnevno potrebujete: pletene korbe, metle in razne krate, dobite najceneje pri

SEPP KORENJAK

Celovec Benediktinerplatz 10 Klagenfurt

ZG. ROŽ

Vprizoritev naše narodno-zgodovinske igre „Miklova Zala“, je močno razgibalo srca in čustva naših ljudi. Kamorkoli prideš, povsod se govori še danes z nekim posebnim zanosom o tej igri in njenem uspehu. Vse se zelo pohvalno in laskavo izraža o vrljih faranih št. jakobske fare. Celo tisti, ki so se izneverili svojim pradedom, ne štedito s priznanjem. Vsem oddaljenim „zaspancem“ pa je seveda srčno žal, da niso žrtvovali tiste noči, da bi bili deležni dogajanj večno lepe in zanimive igre iz davnih časov, na domačih tleh, na Miklovem travniku v Svatnah.

Zgodovina se zares ponavlja, smo si dejali in bili tudi prepričani pod silnim vtisom teh dogajanj v senci žarometov in skopim luninem svitu. Pred 500 leti je udrl

krvoločni Turek v naše kraje, požgal našim prednikom domove, ropal in odvajal žene, dekleta, može in fante v suženjstvo in jih tam odgajal za janičarje.

Zala pa nam je bila svetel zgled, goreče je molila, vedno upala, njena vera o vrnitvi v domovino je bila neomajna in uslišana. Njen zgled je še dandanes za neštivilne žrtve najnovejših „turških“ in azijskih pohodov, ki glede krvoločnosti nič ne zaostajajo za nekdanjimi turškimi, nekam blago dejno tolažilna.

Vsi igralci so svoje vloge dobro rešili, režija pa je bila deloma pomanjkljiva, zlasti odlično je nastopal oče Serajnik. Tre-soglav je bil večkrat slabo slišen, mimično pa mestoma nekoliko pregibčen. Zala pa se bo do prihodnje prireditve gotovo razvila o pravicato dekle „od fare“. Kar je bilo pri sicer odlični Almiri mestoma za spoznanje preveč, je manjkalo malce očitno premladi Zali.

Spričo nediscipliniranosti nekaterih gledalcev so bili odmori, med katerimi se je le skopo oglašala loška godba, nekoliko predolgi in se je prireditev sama tudi nepričakovano zavlekla.

Menda pod temi vplivi in pod vtisom, ki ga je med prazniško in demokratično razpoloženimi gledalci v neki meri povzročil oni diktatorski napovedovalec z zvočnim trobilom št. 2, je bilo občinstvo nekam nenavadno skopo z dolžnim in zasluženim priznanjem vrlemu igralskemu ansamblu.

Flanelaste rjuhe poceni in kakovostno v trgovski hiši

BRUNNER

Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

ST. VID V PODJUNI

Pri nas smo postali v gotovem oziru modernni, saj na rikarskem žegnanju ni bilo niti godbe niti plesa. Pa to moramo samo s pohvalo omeniti, kakor tudi to, da je v cerkvi igrala godba na pihala iz št. Primoža. Hudomušni št. Primožani so se hoteli postaviti še bolj kot Rikarjani in so rekli: „Mi pa bomo imeli godce brez žegnanja.“ Zgledalo je namreč, da s podaljšanjem svoje cerkvice ne bodo gotovi do žegnanja. Toda spretnosti našega ključarja Miheja se moramo zahvaliti, da bomo mogli obhajati vsakoletno žegnanje drugo nedeljo v oktobru.

Na omenjeno nedeljo vabimo vse prijatelje in znance, da pridejo k nam. Pri tem se bodo mogli prepričati na lastne oči, da smo čisti dobiček pri srečolovu vestno uporabili. Kljub temu pa še manjka to in ono ter bomo zato vsem hvaležni, ako se bodo naše cerkvice pri darovanju še posebej spomnili. Posebno mladi svet naj se pri tem zaveda, kaj pravi pesem: „Sveti Primož me dobro pozna...“

Četudi nismo neposredni Obdravci, vendar smo z zadoščanjem vzeli na znanje, da je kamenski most preko Drave zgotovljen in da je izročena promet. S 1. septembrom je tudi prevzela dežela dosedanjo občinsko cesto št. Vid — Klopinsko jezero. Vsaj tako nujno, ali pa še bolj, bi bilo, da bi se gospodje v Celovcu spomnili tudi ceste preko Gluhega lesa in Mokrij v Dobrlo vas. Cesta preko Rikarje vasi v Žitaro vas je že od novega leta v deželni oskrbi.

Spravljamo poljske pridelke, ki pa so letos vsled hude suše bolj pičli. Posebno mošta in sadja bomo letošnjo zimo pogrešali. Najbolj je še obrodilo proso, nato pa kuruza, česar pa naši kmetje najmanj sejejo oziroma sadijo.

Iz zadnjega časa moramo omeniti tri poroke. O mladem Pruglu so že poročali iz Šmihela, kjer se je poročil. Jozej Mičej, Habernikov v Rikarji vasi, se je poročil z Mlinarjevo v Mlinčah. Brinčeva Pavlo Zaggar pa nam je odpeljal Jug iz Sinče vasi. Novoporočencem obilo božjega blagoslova. Habernikova svatba je bila pri Jariču, Brinčeva pa pri Voglu.

Na rožensko nedeljo bo pri Jariču svatba Loparjeve Rezike z Bižovnikovim Florjanom iz Prible vasi.

Markovi na Horcah imajo enega angelčka več v nebesih, ko jim je umrla 4 mesece stara Micika. — Makova družina v Zgornjih Vinarah pa žaluje za staro materjo, ki smo

(Nadaljevanje na 7. strani)

Učitelji, pozor!

Naročite ob začetku šolskega leta:

1. Slovensko slovnico (skupaj I., II. in III. del) . . . šil. 1:50
2. Zvezdice (pesmi) . . . . . „ 2:—

Volitve v kmetijsko zbornico

Za nedeljo, dne 25. novembra letos so razpisane volitve v deželno koroško Kmetijsko zbornico, v Okrajne kmetijske zbornice in v Krajevne kmečke odbore.

O ureditvi Kmetijske zbornice, o velikem pomenu pravnega gospodarstva v Kmetijski zbornici, o važnosti Kmetijske zbornice za življenje, obstoj in napredek vsakega posameznega kmečkega gospodarja je „Naš tednik“ že pisal.

Ker pa odločajo volitve v Kmetijsko zbornico za prihodnjih pet let o tem, kdo in kako bo krojil usodo kmetom na Koroškem, ne more in sme biti nikomur odveč, da bomo v predvolilnem času vedno znova govorili o važnosti in pomenu teh volitev. — Kakor bi moralo zanimati in tudi zanima vsakega kmeta, kako bo preživljal sebe in svojo družino, tako bi moralo zanimati tudi vsakega kmeta, kako mu ta trud in to delo za preživljanje omogoča, vodi, podpira in lajša njegovo stanovsko in strokovno zastopstvo, to pa je ravno Kmetijska zbornica.

Zato ponovno opozarjamo vse naše bralce in še posebej vse kmete, da se zanimajo

Volilni imeniki in reklamacije

Do 16. oktobra t. l. morajo občine imeti sestavljene imenike vseh volilnih upravičencev za volitve v Kmetijsko zbornico. Najpoznejše od tega dneva naprej morajo pri vseh občinskih uradih v uradnem prostoru, ki je dostopen vsakomur, ležati volilni imeniki skozi deset dni za javni vpogled na razpolago. Občine so dolžne, da javno razglasijo, od katerega datuma naprej, kje in ob katerem dnevnem času so volilni imeniki vsakomur za vpogled na razpolago.

V tem času volilne imenike vsak lahko pregleda in prepiše ter preveri, če so na eni strani vsi volilni upravičenci vpisani in če na drugi strani ni vpisana kakšna oseba, ki po zakonu volilne pravice nima. Zato si pustite volilne imenike v tem času prepisati in preverite, v koliko upravičeni volilci niso vpisani oz. neupravičeni vpisani. Mimo tega je treba gledati tudi za tem, da so podatki o volilnih upravičencih (imena, osebni podatki, kot kaj ima volilno pravico) pravilno vpisani. Za nepravilnosti je treba takoj zahtevati popravke.

Proti volilnim imenikom lahko vložiti priziv (Einspruch) vsaka oseba, ki je vpisana v volilni imenik, če ugotovi, da oseba, ki bi morale imeti volilno pravico v volilnem imeniku, niso vpisane ali pa, da so vpisane osebe, ki volilne pravice ne bi smele imeti. Priziv je treba vložiti takoj (to je v času, ko leži volilni imenik javno na vpogled) in sicer ustno, pismeno ali telegrafično pri občinskem uradu. Pismene prizive je treba vložiti za vsak primer oz. vsako osebo posebej.

Če gre zato, da bi s prizivom hoteli doseči za kakšno osebo volilno pravico, je tre-

in da skrbno in s preudarkom preberejo one odstavke v „Našem tedniku“, ki govorijo o volitvah v Kmetijsko zbornico.

Z določili zakona in zadevnih odredb so povezane — kakor pri vseh dosedanjih volitvah — obveznosti in pravice volilnih upravičencev in strank, ki te združujejo.

Volitve v Kmetijsko zbornico so za tiste, ki imajo pri teh volitvah volilno pravico — in to so na splošno rečeno kmetovalci in kmetijski užitarji — važna zadeva, saj ima vsak upravičenec po devetnajstih letih končno dano možnost, da s svojim glasom odloči, kako bo v naslednjih petih letih njegovo poklicno zastopstvo skrbelo tudi za njegov dobrobit in za njegov gospodarski napredek. Za kmete naših krajev pa so volitve posebej važne zaradi tega, ker so bili doslej od Kmetijske zbornice zapostavljeni in imajo vzrokov za svoje nezadovoljstvo nad delom sedanje Kmetijske zbornice dovolj.

Ker so volitve same na sebi važna zadeva, so toliko bolj važne obveznosti in pravice volilnih strank in volilnih upravičencev, ki so z volitvami povezane, in od katerih je odvisen potek in uspeh volitev.

ba k prizivu priložiti za dotično osebo že izpolnjeno in podpisano polo (Wähleranfrageblatt) ter morebiti še druge dokazilne listine. Popisno polo dobite pri občini.

Vsako osebo, proti kateri je bil vložen priziv in zahtevano črtanje iz volilnega imenika, mora župan v teku 24 ur obvestiti o prizivu; le ta pa ima možnost, da v teku treh dni dokaže občinski volilni komisiji, da je priziv bil neutemeljen. Imena osebe, ki je proti komu v volilnem imeniku vložila priziv, župan, občinski urad ali člani volilne komisije ne smejo imenovati razen sodišča nikomur (uradna tajnost).

O prizivih odloča občinska volilna komisija in sicer v teku treh dni. Prizadetega mora o svoji odločitvi takoj pismeno obvestiti. Proti odločitvi je obema osebama dopustna pritožba. Pritožbo je treba vložiti pismeno ali telegrafično pri pristojni občini in sicer v teku treh dni. O pritožbi končno javno odloča okrajna volilna komisija. V primeru pritožbe veljajo iste formalnosti, ki so navedene za primere priziva.

Za tem, ko je ležal volilni imenik skozi 10 dni odprt na vpogled in čim so vsi prizivi in pritožbe rešene, župan zaključil volilni imenik.

Poznejši vpisi ali spremembe niso več mogoče.

Vsem in sploh vsakomur svetujemo, da se točno seznanijo z določili, ki govorijo o volilni upravičenosti. Skrbite zato, da bodo v volilni imenik vpisane vse osebe, ki imajo volilno pravico. V primerih negotovosti se obrnite na naš volilni odbor, ki ima svoj sedež v Celovcu, Wulfengasse 15 in je telefonično dosegljiv na številki 35—38.

O volilni pravici v kmetijsko zbornico

V pogledu na volilno pravico dajemo naslednja pojasnila:

Kot naravne (fizične) osebe imajo volilno pravico:

1. Vsi lastniki in uživalci kmetijsko izkoriščane zemlje na Koroškem v površini enega hektara in več (brez gozda), ki to zemljo sami na svoj račun obdelujejo in izkoriščajo;

Če n. pr. lastnik kmetije na tej ne gospodari sam in na svoj račun, temveč ima kmetijo dano v najem, potem nima volilne pravice in preide volilna pravica na najemnika.

Uživalec (Nutzniesser) je tisti, ki obdeluje in izkorišča kmetijo sam in na svoj račun, ki pa ni lastnik in ne najemnik, temveč samo gospodari na kmetiji, ne da bi mu bilo treba polagati račun o svojem gospodarjenju pravemu lastniku ali sodnji in ne da bi mu bilo treba plačevati v korist pravnega lastnika. Najbolj pogosti so taki primeri tam, kjer je lastnik kmetije umrl in v oporoki določil svojo ženo ali koga drugega, da gospodari in upravlja kmetijo, dokler njegov otrok, ki mu je zapisal lastninsko pravico do kmetije, ne postane polnoleten, oziroma ne doseže starosti, katero je določil v oporoki. V prime-

ru pa, da mora uživalec o svojem gospodarjenju polagati račune in plačevati v korist pravega lastnika, uživalec nima volilne pravice v Kmetijsko zbornico.

Kot uživalci se smatrajo tudi posestniki cerkvenih nadarbin, ki služijo za dohodek nadarbeniku (župniku).

2. Vsi lastniki in uživalci gozda na Koroškem, če površina gozda meri vsaj 10 hektarov in ki ta gozd sami in na svoj račun oskrbujejo in izkoriščajo.

Smiselno velja tudi za te zgornja razlaga.

3. Vsi najemniki (pod 1. navedenih) kmetijskih in (pod 2. navedenih) gozdnih zemljišč, ki na teh glavnopoklicno in na svoj račun gospodarijo.

Za priznanje volilne pravice ni samo merodajno, da so osebe, ki pridejo v poštev, najemniki vsaj en hektar obsegajočega polja ali travnika oz. vsaj 10 ha obsegajočega gozda, oni morajo ta zemljišča glavnopoklicno (hauptberuflich) na svoj račun obdelovati in na njih gospodariti. Če se z obdelovanjem in z izkoriščanjem teh zemljišč bavijo samo kot s stranskim poklicem, potem nimajo volilne pravice. Obrtniki ali pa delavci in nameščenci, ki so glavnopoklicno drugod zaposleni, nimajo volilne pravice, pa čeprav bi imeli tem določilom

odgovarjajočo površino zemljišča v namenu.

4. Lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč različnega obsega, če ležijo zemljišča na Koroškem in če se iz dokodkov tega kmetijskega ali gozdnega gospodarstva več kot na polovico preživljajo.

Pod tem je razumeti lastnike kmetijskih zemljišč, ki merijo manj kot en hektar, oz. gozdnih zemljišč, ki merijo manj kot 10 hektarov. Če na takem zemljišču nekdo kot lastnik sam gospodari in se iz tega več kot na polovico preživlja, ima tudi volilno pravico. Pri lastnikih takih zemljišč ni potrebno, da bi bilo kmetijstvo ali gozdarstvo njihov poklic. Kot lastniki pridejo v tem primeru v poštev drevničarji, vrtnarji, sadjarji in podobni samostojni kmetijski poklici, ki so odvisni od posedovanja zemlje. Če se nekdo bavi s takim poklicem na najeti zemlji, potem volilne pravice nima.

5. Osebe, ki niso ne lastniki in najemniki in ne uživalci kmetijskih in gozdnih zemljišč v pod točkami 1. in 2. navedenem obsegu, ki pa na Koroškem na svoj račun izvajajo kmetijski poklic.

To so kokošjerejci, čebelarji, predelovalci mleka in podobni kmetijski poklici, za katerih samostojno izvajanje ni potrebno posedovanje kmetijske ali gozdne zemlje.

6. Osebe, ki so bile vsaj pet let lastnik, uživalec ali najemnik vsaj en hektar velikih zemljišč ali vsaj 10 hektarov velikih gozdnih zemljišč in so tam delale in gospodarile (najemniki glavnopoklicno!) na svoj račun ter se pozneje niso oprijele drugega poklica kot glavnega, kakor pa kmetijskega.

Z drugimi besedami povedano imajo volilno pravico vsi kmetijski užitarji (Auszügler). V primeru, da še živita nekdanja solastnika (mož in žena) kot užitarja, imata volilno pravico oba.

7. Volilno pravico pa imajo tudi vsi volilni nastavljenici kmetijskih in gozdarskih veleposestev, če so upravičeni sami voditi obrate in jih zastopati na zunaj.

Kot take je razumeti upravnike, gozdarje, nadgozdarje, gozdne direktorje, direktorje kmetijskih veleposestev itd. Odločilno za volilno upravičenost je, da more v obratu z več nastavljenici eden dokazati, da mu je v resnici poverjeno vodstvo obrata. Nastavljenici malih in srednjih obratov nimajo volilne pravice.

Vsi pod točkami 1 — 7 navedeni imajo, ne glede na državljanstvo, volilno pravico, če:

a) imajo v eni izmed koroških občin svoje stalno bivališče,

b) če so 1. januarja 1951 izpolnili 20. leto starosti,

c) če jim ni odvzeta volilna pravica k volitvam v Koroški deželni zbor (državljanstvo za volilno pravico ni potrebno!) Volilno pravico pa imajo nadalje vse pravne (juridične) osebe, ki so na Koroškem:

REKORD V NESENJU JAJC

Neka rdeča kokoška vrste Rhode Island, ki je last britanskega kokošjerejca Josepha Browna iz Moston-in-Wharfedale, Yorkshire, je postavila nov britanski rekord v nesenju jajc. V 336 dneh je znesla 325 jajc. Prejšnji britanski rekord je znašal 318 jajc v 336 dneh. Svetovni rekord v nesenju jajc imajo Združene države s 358 jajci v 365 dneh, njim sledi južna Afrika s 354 jajci in Avstralija s 340 jajci.

ZAŠČITA ČEBEL

Mednarodni kongres čebelarjev, ki je zasedal pred kratkim v Lemington Spa-u, je sklenil pričeti s svetovno propagando za zmanjšanje intenzivnega načina zatiranja rastlinskih škodljivcev, ki je rodilo po mnenju raznih udeležencev kongresa strašne posledice za čebelji zarod.

Na zasedanju, ki je bilo posvečeno opravljanju cvetov in škropljenju, je Otto Palm iz Monakovega opozoril na moderne metode za nadzorstvo zajedalcev v sadjarstvu in poljedelstvu in je dejal, da je jasno, da zakonodaja za zaščito čebel v tem primeru sama na sebi ne zadošča.

Pogosta brezvestna uporaba sredstev za uničevanje mrčesa je prizadela tudi koristne žuželke in ravno to škodljivo početje zanima čebelarje vsega sveta. „Čebele ni-

a) lastniki in uživalci kmetijskih zemljišč z vsaj en hektar obsega in gozdnih zemljišč z vsaj 10 hektarov obsega, če na teh zemljiščih sami na svoj račun gospodarijo.

Tako ima volilno pravico n. pr. zadruga, društvo, občina, cerkev, agrarna skupnost, če so lastniki kmetijskih ali gozdnih zemljišč in če ta niso dale drugi osebi v najem ali izkoriščanje.

b) najemniki prej navedenih zemljišč, če jim dajejo ta zemljišča glavninski dohodek in če tam gospodarijo na svoj račun.

Primeri, da bi vzela juridična oseba zemljo v najem bodo zelo redki. Najemniki kot naravna oseba na takih zemljiščih pa imajo volilno pravico zajamčeno pod točko 3. spredaj.

c) Volilno pravico pa imajo tudi juridične osebe, ki sicer niso ne lastniki ne uživalci in ne najemniki pod a) navedenih zemljišč, toda vršijo kmetijsko ali gospodarsko dejavnost na Koroškem na svoj račun in je ta dejavnost njihov glavni dohodek, n. pr. kokošjereja, čebelarstvo itd.

Pogoji so enaki, kakor pod točko 5. za naravne (fizične) osebe.

Vsaka oseba (bodisi fizična ali juridična), ki izpolni navedene pogoje, ima volilno pravico.

a) v Krajevni kmečki odbor svoje občine,

b) v odbor Okrajne kmetijske zbornice svojega političnega okraja,

c) v glavno skupščino deželne Kmetijske zbornice.

Volilna pravica je osebna pravica, to se pravi volilni upravičenec ni posestvo, temveč oseba kot posestnik.

Juridične osebe volijo po svojih zastopnikih, kakor to določa zakon oz. njihova pravila.

Pri več lastnikih, uživalcih ali najemnikih enega zemljišča ima volilno pravico samo ena oseba. Če ni že po zakonu poklicana, da zastopa ostale, potem more volilno pravico samo izvajati; če jo je večina solastnikov (po višini deležev) zato pooblastila.

Žena, ki je moževa solastnica kmetijskega ali gozdarskega zemljišča oz. mož, ki je solastnik ženinovega posestva, ima vendar z drugim zakonom vred volilno pravico, kar pomeni, da imata v primeru solastništva v zakonu volilno pravico oba zakonca. V tem primeru mora poleg moža tudi žena oz. (če je mož solastnik žene) mož poleg žene izpolniti posebno popisno polo (Wähleranfrageblatt).

Vsak, ki meni, da ima po teh določilih volilno pravico, naj izpolni in podpiše popisno polo. Vsak, ki ima znanca, o katerem meni, da ima volilno pravico, naj mu to dopove ter poskrbi, da bo znanec izpolnil popisno polo.

so edine koristne žuželke, je izjavil govornik. Nemogoče bi bilo oceniti praktične posledice resnega zmanjšanja števila onih žuželk, ki oprasujejo cvete."

PADANJE ŠTEVILA KONJ

Število konj v Združenih državah naglo pada; v letu 1915 je bilo tam še 21 milijonov 430.000 konj, danes jih je pa samo še dva milijona, kar vse je posledica hitre motorizacije vseh prevoznih sredstev.

PRANJE VOLNENH RJUH

Neki ameriški kemik je izumil postopek, ki preprečuje skrčenje volnenih rjuh med pranjem. Po tem postopku se rjuhe pred steriliziranjem v vreli vodi namočijo v smolnati emulziji, kar zaščiti volnene celice, zaradi česar se rjuhe skrčijo in postane volna medla.

STEKLENICA ZA MRZLE TEKOČINE

Westinghouse Corporation je izdelala „super vacuum bottle“, to je posebno steklenico s pnevmatično praznino, ki lahko konservira tudi najmrzlejšo tekočino za 15-krat daljši čas kot dosedanje podobne posode.

Tako n. pr. lahko steklenica „super vacuum“ obdrži skozi 100 dni okoli 15 litrov tekočega olja pri temperaturi, ki je le par stopinj nad ničlo.

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu

URADNE OBJAVE

Zapora dovozne ceste na kolodvor
v Čajni — Nötsch

Z razglasom z dne 27. septembra 1951, št. 6-N-53-51 in v smislu § 31 (1) zakona z dne 27. marca 1947 o ureditvi cestnega prometa (cestno-policijski red), BGBl. št. 59 z dne 4. aprila 1947 je odrejena zaradi preureditve mostu preko Čajnskega potoka (Nötschbach) v kraju Čajna — Nötsch na odseku dovozne ceste na kolodvor v Čajni, zapora omenjene dovozne ceste v času od 1. do 6. oktobra 1951 za vsa vozila.

Zbornica obrtnega gospodarstva, odsek za trgovino
NOVI PREJEMKI ZA TRGOVSKE
NAMEŠČENCE

Najnižje višine prejemkov po kolektivni pogodbi, ki veljajo od septembra 1951 za trgovske nameščence, so v celoti objavljeni v št. 36 lista „Kärntner Wirtschaft“ z dne 29. septembrom 1951. To število dobijo po pošti vsi člani.

V kolikor bi prejemki nameščencev pri uveljavljanju omenjene kolektivne pogodbe — 1. septembra 1951 — presegali najnižje postavke te kolektivne pogodbe, jih je treba zvišati tako, da bodo za enak znesek, za kolikor so bili doslej nad najnižjimi postavkami kolektivne pogodbe, tudi v bodoče nad novimi najnižjimi postavkami nove kolektivne pogodbe.

(Neposredna zvezna uprava — registracija)
št. 12.253-NS-51.

RAZGLAS

o javni razgrnitvi 8. dodatnega registrirnega seznama

1. V smislu § 24 uredbe zvezne vlade z dne 10. marca 1947, BGBl. št. 64 o izvedbi prepovednega zakona (Verbotsgesetz) 1947, bodo razgrnjeni za javni vpogled 8. dodatni registrirni sezname štiri tedne, in sicer od 1. oktobra do vključno 29. oktobra 1951. Vsak sme iz teh seznamov napraviti izvečke in prepise.

2. Ob razgrnitvi 8. dodatnega registrirnega seznama je vsakemu na zhtevo dovoljen tudi vpogled v registrirne sezname, ki so bili javno razgrnjeni leta 1947.

3. Osmi dodatni registrirni seznam vsebuje v smislu § 24, odst. 1. izvršilne uredbe nove vpise, dopolnitve in spremembe registrirnih seznamov, ki so bili razgrnjeni na javni vpogled leta 1947.

4. V označenem roku more v smislu § 25 izvršilne uredbe vložiti priziv vsak, ki misli, da so bili vpisani v seznam taki, za katere ni obvezno registriranje, ako so bile vpisane napačne pripombe ali pa, ako niso vpisani oni, za katere je dozdevno obvezno registriranje in ako niso vpisane pripombe v 8. dodatni registrirni seznam. To velja zlasti tudi za urade in službene ustanove.

5. Priziv je treba vložiti ustno ali pisмено pri onih prijavnih uradih, pri katerih so razgrnjeni na vpogled 8. dodatni registrirni sezname. Pri tem je navesti ustrezna dokazila, ki potrjujejo navedene trditve. Vsak priziv se sme nanašati samo na eno osebo. Mogoče je zahtevati tudi popravek pisemnih napak ali drugih nepravilnosti, ki so očitno vnešene v seznam zaradi spregleda.

6. Prizivi niso dopustni

- zaradi okolnosti, ki jih je bilo mogoče uveljavljati že ob razgrnitvi registrirnih seznamov v letu 1947 (§ 27, odst. 2. izvršilne uredbe);

- proti vpisom v dodatne registrirne sezname, ki so bili zaradi izpremembe stanovanja registrirnega obveznika prevzeti nespremenjeno iz registrirnega seznama prejšnjega bivališča, (§ 27, odst. 3. izvršilne uredbe);

- proti prepisom prijavnih pol, ki so ob koncu priključene 8. dodatnim registrirnim seznamom (§ 27, odst. 4. izvršilne uredbe).

7. v smislu § 42 izvršilne uredbe more kaznovati deželni glavar osebe, ki očitno povzročijo napačne prizive, s kaznijo po § 35 zakona o občem upravnem postopku, kakor je bil uveljavljen dne 31. avgusta 1951, BGBl. št. 112.

8. Med razgrnitvenim rokom je mogoče javiti pri pristojnem uradu smrtne slučaje oseb, ki so bile vpisane v registrirni seznam, kakor je bil razgrnjen leta 1947 ali pa v registrirnih seznamih kake občine (ali prijavnega okoliša). Pri tem je treba predložiti dokazilo o smrti.

9. Opozarjajo se vse osebe, ki se morajo registrirati, in ki se nameravajo zadržati v kaki občini (prijavnem okolišu) več kakor tri mesece, da morajo v smislu § 10, 1. izvrš. uredbe v teku dveh tednov po svojem prihodu predložiti prijavnemu uradu novega bivališča potrdilo o izvršeni registrirni prijavi pri prijavnem uradu prejšnjega bivališča.

Celovec, dne 14. septembra 1951.

Za deželnega glavarja: ravnatelj deželnih uradov
Newole I. r.

Zapora ceste med Šmartinom — St. Martin in
Šmiklavžem — St. Niklas

Z razglasom z dne 28. septembra 1951, št. 6-M-219-51 in v smislu § 31 (1) zakona z dne 27. marca 1947 o ureditvi cestnega prometa (cestno-policijski red), BGBl. št. 59 z dne 4. aprila 1947, je odrejena zaradi cestnogradbenih del od 1. oktobra 1951 do 30. novembra 1951 za ves promet zapora ceste preko Velikega sedla — Grossattelstrasse od odcepa ceste ob Baškem jezeru — Faaker-See-Strasse pri Šmartinu do ceste preko Vognjega polja — Bogenfelderstrasse pri Šmiklavžu — St. Niklas (Kreuzwirt).

Promet je preložen na cesto: Baško jezero — Šmartin — Vranje — Ledince — Brdo — Vognje Polje — Šmiklavž.

Od te zapore so izvzeta podeželska vozila posestnikov in stanovalcev ob omenjeni cesti.

Urad Koroške deželne vlade
Koncesijski izpiti za plinsko in vodovodno
instalacijsko obrt

Urad Koroške deželne vlade — deželno gradbeno ravnateljstvo — sporoča, da bo v drugi polovici meseca novembra 1951 predvidoma prihodnji termin za koncesijski izpit za plinsko in vodovodno instalacijsko obrt v smislu veljavne uredbe zveznega ministrstva za trgovino in promet z dne 7. aprila 1947, BGBl. št. 111. Prosilci naj oddajo s kolkom za štiri šilinge opremljene prošnje za pristopev k izpitu pri uradu Koroške deželne vlade, oddelek 27, najkasneje do 31. oktobra 1951. Točnejša navodila je mogoče dobiti na zahtevo pri oddelku 27.

Deželno finančno ravnateljstvo za Koroško
OZNAKA ORGANOV POIZVEDOVALNE
SLUŽBE S SLUŽBENIMI ZNAČKAMI

Z veljavnostjo z dne 1. novembra 1951 bodo uvedene za uradnike poizvedovalne stroke pri obveščevalni službi, pri davčnem in pri carinskem kazenskem oddelku finančne uprave službene značke.

Te značke imajo okroglasto obliko, njihov premer je 50 mm, in v sredi imajo novi avstrijski državni grb, ki ga obrobja emajlni trak zelene barve z napisom „Republik Österreich“. Na zadnji strani je v tiskanih črkah vgrvirano: „Erhebungsdienst der Finanzbundesdirektion“ (poizvedovalna služba deželnega finančnega ravnateljstva); pod zatičnim gumbom je vrezkana številka službene značke.

Pečenski s 1. novembrom t. l. se morajo organi poizvedovalne službe pri vseh svojih uradnih poslih izkazati s službeno značko. Ako bi se kot organi poizvedovalne službe predstavile osebe, ki se ne morejo izkazati z opisano službeno značko, jih je prijaviti najbližnji policijski (orožniški) postaji, oziroma po možnosti izročiti policiji (orožništvu).

NOVA VRSTA KONSERVNIH VREČ

Neka tukajšnja tvrdka je izdelala upogljivo prosojno vrečo iz 73 odst. nilklorida za zavijanje in konserviranje pokvarljivih živil, ki bo zlasti zelo priročna za prevoz.

Živila, tako zlasti meso, sveže sadje in zelenjavo, se položi v vrečo, iz katere se iztisne zrak in katere odprtino se zapre s kovinskim zamaškom. Polno in zaprto vrečo se potopi nato v vodo s temperaturo tik pod vreliščem: v vodi se vreča neprodušno skrči in ovije okoli vsebine.

Konservne vreče iz navadnega materiala so mnogo boljše, kot podobne vreče iz drugega materiala, ki se ne prilagodijo tako dobro svoji vsebini. Nove vreče se pri 87 do 100 stopinj C skrčijo za 30 do 50 odstotkov in prenesejo dalj časa tudi mraz pod nič stopinj Celzija, ne da bi razpokale.

SESALCI LEDENE DOBE

Ameriški znanstveniki, ki so proučili nedavno v Združenih državah odkrite fosilne ostanke, so ugotovili, da je bila Florida verjetno zadnje pribežališče predzgodovinskih sesalcev, ki so se umaknili iz nordijskih področij, ko je nastopila ledena doba.

NOVI TORPEDO

Ameriška vojna mornarica je preizkusila nov izredno hitri torpedo. Ta torpedo lahko uniči po avtomatični določitvi lege podmornice z akustično napravo vsako podmornico v kateri koli globini. Torpedo lahko izstrelijo iz letal, podmornic ali ladij, ki plovejo na površini morja.

PROZORNI AVTOMOBILI

Znana avtomobilska podjetja Chrysler razstavlja v mnogih krajih Združenih držav avtomobile, katerih motorji in karoserije so napravljeni iz posebne prosojne plastične snovi. Tako lahko vsakdo natančno ogleda delovanje posameznih delov.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani.)

jo na kvatno sredo izročili materi zemlji na farnem pokopališču. Preč. g. župnik Kaselj so se poslovili od nje z besedami toplega priznanja, kar moramo tem bolj omeniti, ker naš gospod ne hvalijo tako hitro. Rajni Makovi materi blag spomin in večni pokoj!

G. nadučitelj je že v skrbeh, da bodo polagoma postali prostori v šoli pretesni, ko se štorklja tako pogosto oglašja. Pa saj se bodo gotovo občinski očetje pravočasno zavedali, kakšna dolžnost jih čaka in bodo skrbeli za razširitev šolskega poslopja.

SELE

V torek 25. septembra popoldne je naša šola imela izreden obisk: deset časnika iz Jugoslavije v spremstvu več avstrijskih višjih uradnikov iz urada zveznega kanclerja. Kak namen je imel ta obisk? Mislimo, da je hotela avstrijska vlada gostom pokazati, kako je na Koroškem za slovensko šolstvo poskrbljeno.

Časnikarje so peljali v selsko šolo, ker tu učiteljstvo odredbo o dvojezični šoli po svojih najboljših močeh vestno vrši. Tako naj časnika dobijo ugoden utis, da je za koroške Slovence v šolskem oziru dobro preskrbljeno.

Ali bi ne bilo resnici na ljubo bolj pravilno, da bi časnika obiskali tudi katero onih številnih šol, kjer je dvojezičnost le

Šrot strelivo — „Rotweiler“ smodnik — vse
lovske potrebščine — galanterija in igrače —
svetlobne rakete

Ernst Krötschmer

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 24

na papirju, v resnici pa je slovenski jezik potisnjen v kot, ker učiteljstvo nima potrebnega znanja slovenščine ali volje jo učiti.

Kakor pripovedujejo otroci, so jim nekateri časnika stali tudi vprašanja, če n. pr. vedo, kdo je Tito, kje je Jugoslavija,

Za naše otroke:

Jesen v gorah

Poletje je minilo. Zjutraj leži lahka bela megla nad pokrajino. Proti poldnevu se razprši — ni je več. Za nekaj ur še zasije sonce in da misliti na pretekle dni toplote in zlatih žitnih polj.

A zdaj je jesen. V ravnini, na Polju, Poljanci že žanjejo ajdo. Otroci pojejo pesem: „Na Koroškem je fletno, že ajda zori...“

Pred tedni so še gorske čebele letale po belo-rdečem morju cvetoče ajde od cvetke do cvetke ter nabirale strd. Sedaj pa otroci v domačem bungalvu (ali sadovnjaku) prebirajo sadje, včasih pa celo pomagajo pri obiranju. Okrogla rumena jabolka imajo rdeča lica kakor zdravi otroci, sočne hruške sicer v gorah niso doma, zato pa je dovolj plavih in sladkih češpelj.

Kmetje povsod spravljajo zadnji plod domov — kmalu bo padla slanca na zelene travnike in bo vse žlahtne rožice pomorila. Tedaj je zrak v gorah tako čist, da se vidi z vrh gore daleč v deželo. Globoko spodaj v ravnini je mnogo majhnih hišic vkup — to so posamezne vasi. Mimo in skozi vasi se vijejo kakor dolge bele kače ceste, po katerih se pride v širni svet.

Beograd, ali otroci kaj pišejo jugoslovanskim pionirskom itd.

Ko so časnika odhajali, so jih otroci pozdravili z običajnim „Z Bogom“. Ta pozdrav in pa molitev po končanem pouku, pa jugoslovanskim časnika nista bila preveč po godu.

Moden

Pickel

prinaša
ženske
plašče

moderne, okusne
in poceni

že od **š 580,-**

Klagenfurt
Paradeiserg. 4

iz lastne
tovarne

NAJBOLJŠE SREDSTVO

V knjigarno pride mlada žena in vpraša: „Ali imate knjigo: kako si pridobim in ohranim naklonjenost moža?“

„Nimamo,“ odgovori prodajalec, ter po kratkem premisleku reče: „Pač pa vam morem priporočati najnovejšo izdajo kuharske knjige. Verjetno boste z njo še preje dosegli svoj namen.“

V L A K

Š, š, š, je prisopihal
črni vlak na kolodvor,
parni stroj zdaj težko diha —
ne škoduje mu odmor.

Množica kar hitro vstopi,
večji še postane hrum...
v trenutku so vagoni polni,
veseli v njih zavladala šum.

Postajevođa že prihaja,
upravniki hiti sem ter tja,
zadnji klici — poslavljanje —
zopet vlak naprej pelja.

Š, š, se vrte kolesa,
proga dolga, š, š, š —
glej tam njive, tam drevesa —
zdaj ni časa, š, š, š...

R. Vouk

Hönschen sammelt Schmetterlinge Käfer und dergleichen Dinge
 Inge hat ganz andr'e Mottos sie sucht Film-schauspielerphotos
 Vati sammelt wieder Pfeifen und auch noch Zigarrenschleifen
 Doch was Mutti stets erstrebt das sind König-Bildrezepte

König mit den Bilderrezepten
 BACKPULVER

Naša cena odločuje, vsak to ve, ki pri nas kupuje!

ZA DAME:

- Modni plašči, drap in sivih vzorcev 546.—
- Homespune-plašči 607.—
- Flavš-plašči, pet modnih barv 682.—
- Donegal s kožuvinasto oblogo 799.50
- Velour Raye, 6 lepih jesenskih barv 897.—
- Kožuh-plašči v š rdg
- Kožuh plašči od 1590.—
- Model-plašči za vsak okus
- Volnene obleke 193.60
- Jeresy-obleke 231.—
- Pepita kustumi 507.—
- Homespune-kostumi 644.80
- Modni kostumi, črtani 728.—

- Kuli-jopice 195.—
- Pepita krila 104.—
- Blago za obleke od 22.50
- Škotsko blago z obleke 36.30
- Flavš, 150 cm 68.60
- Nylon-nogavice 37.70
- Nogavice iz umetne svile 14.95
- Nogavice, platirane 19.80
- Gospodinske nogavice 12.10
- Garnitura perila 23.35
- Kožuhasto perilo dospelo!
- Volna za pletenje v 428 barvah in vseh kvalitetah od 5 dkg po 4.50

ZA GOSPODE:

- Hubertus-plašči 299.—
- Športni slipper 363.—
- Športni plašči, čista volna 517.—
- Plašči v mrežasto poševnih vzorcih 533.—
- Zimski Ulster, siv, mrežast 633.—
- Cromby-zimski plašči, plavi in rjavi 864.—
- Ulster iz čiste volne v novih barvah 887.50
- Modni ulster, v barvi kameline dlake 996.50
- Usnjeni plašči v veliki izbiri
- Fresko-obleke 325.—
- Športna obleka 392.—
- Štajerska obleka 432.—
- Modna obleka 604.—

- Koroška obleka, Ia loden 648.—
- Kangarn-obleka 676.—
- Kangarn-obleka s telovnikom, plava ali črna 754.—
- Dolge hlače od 98.—
- Knickerbocker-hlače 98.—
- Gabardine-hlače 240.—
- Športni sako 247.—
- Lumber-jopiči 128.80
- Zametni lumber-jopiči z usnjenimi obšivi 403.—
- Kangarn bago od 126.—
- Navadno bombažno blago od 44.—
- Blago za plašče od 62.—

Novi brezplačni Warmuthov žepni vozni red Vam je na razpolago.

DIETMAR WARMUTH & Co. Beljak-Villach, Hauptplatz

Ljudska trgovska hiša

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah in praznikih od 7.15 do 7.45, v torek in izmenoma vsak drugi četrtek in soboto tudi od 18.30—19.00 ure. — Poročila pri vsaki popoldanski oddaji.

- 7. 10.: Verski govor — Glasbeni spored.
- 8. 10.: Iz svetovne literature.
- 9. 10.: Zdravnik. — Zvečer: Jezikovni paberki iz Koroške (dr. R. Ložar).
- 10. 10.: Gospodinja in gospodar.
- 11. 10.: Oddaja za mladino: Celovski muzej.
- 12. 10.: Sodobna vprašanja.
- 13. 10.: Iz slovenske literature. — Zvečer: Pozdrav iz Šmihela.
- 14. 10.: Verski nagovor — jutranji glasbeni spored.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Oddaje vsak dan od 5. do 7., od 12. do 15.30 in od 18. do 24. ure, ob nedeljah od 6.30 do 24. ure. — Gospodinski nasveti vsak torek in petek med glasbenim sporedom od 6.15 do 7. ure, ob torkih tudi ob 13.50. — Kmetijski nasveti ob nedeljah ob 16.50 — Kulturni pregled ob četrkih ob 14.15 — Zanimivosti iz zdravstva in prirode ob sredah ob 19.40 in ob petkih ob 14.15 — Prireditelji slovenskih narodnih pesni ob petkih ob 18.00 — Vsak dan ob 22.30 na valu 327,1 m oddaja za inozemstvo.

- 5. X. ob 18.00 pisan spored na harmoniki.
- 6. X. ob 14.40 poje kvintet
- Ob 18.10 slovenske narodne pesmi.
- Ob 20.00 slovenske narodne pesmi.
- 7. X. ob 16.00 slov. narodna in umetna pesem.

KINO

Celovec - Klagenfurt

STADTTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

Do 5. X.: „Melodie des Schicksals“

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.50

Od 5.—11. X.: „Auf der Alm“, da gib'ts ka Sünd“

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.50, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri. Od 5.—8. X.: „Im Dutzend billiger“ Od 9.—11. X.: „Achtung! Atomspione!“

„INSECTA“

Zarnica za plinsko izhlapevanje avstr. in nemški patent uniči vsak mrčes: kakor muhe, molje, stenice itd. šil. 36-80

Glavno zastopstvo za Koroško

FRITZ SCHMIDT

Celovec - Klagenfurt, Lidmanskyyasse 29

Kmetije in gozdni posestniki, pozor!

Kupujemo vsako količino lesa

SMREKE, BUKVE, VRBE, ČRNE JELEŠE, SREBRNEGA TOPOLA IN LIPE. Omajen in v lubju po najvišjih dnevnih cenah STOJEČ ali franko tovarna

Ponudbe na naslov:

Sicius - Geinback A. G.
 tovarna vžigalic

Klagenfurt - Celovec, Siriusstr. 3

OGLASI prinašajo DOBIČEK!

MALI OGLAS

Vdovec, priden in vsestransko pravičen, zaveden Slovenec z dvema malima otrokoma, osamljen zaradi prerane izgube ljube žene in gospodinjice, stanujoč na Svobodnem tržaškem ozemlju, s svojo lastno hišo, išče in želi znanja s primerno Slovenko s Koroškega, ki bi bila voljna omožiti se z imenovanim. Samo resne ponudbe s sliko in opisom svojih razmer in zahtev ter s točnim naslovom je poslati na upravo lista pod „Vdovec“.

Slovenec, gospodarstvenik na Francoskem, s stalno službo, 40 let star, želi spoznati nevesto, Slovenko s krščansko vzgojo. — Dopisi na upravo lista pod „Jaz“.

Kupujem uporabljivo železo — staro železo — razne kovine — cunje — star papir — kosti — ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

Svilene nogavice od Š 17.90
 Nylon nogavice od Š 34.50

v priznani dobri kakovosti in izbiri

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

Domača in inozemska bogata zaloga pnevmatik in gumijastih dušnic (Schläuche)

Avto hiša Kaposi & Co.

Celovec-Klagenfurt
 Villacher Straße 51
 Telefon 18-32

CERKVENI PRISPEVKI

„JAVEN POZIV“

Vse katoličane, ki so dolžni cerkveni davek plačevati, pa za tretje četrtletje 1951 (zaključeno 1. septembra 1951) še niso plačali, pozivamo, da v opominjalnem roku treh tednov, ki se začne 7. oktobra 1951, brez nadaljnega poziva plačajo svoj prispevek do 28. oktobra 1951 pri pristojnem župnem cerkvenem svetu in da pokažejo ob enem davčni predpis ali mezdni izkaz. — Cerkovni prispevek je po zakonu dolg, ki se mora plačati in cerkev nima dolžnosti, da bi ga po svojih organih pobirala. Kadar se ne plačuje, je pravna pot dovoljena. Organi, ki pobirajo cerkveni davek, uživajo pravno varstvo ter imajo pravico, da zaračunajo pobiralno pristojbino 1 šilinga.

FINANCNA ZBORNICA KRŠKE SKOFIJE, Celovec, Mariannengasse 2.

RAZNE VESTI

ELETRIKA POVEČUJE PROIZVODNJO HRANE

Vedno širša uporaba električne energije in telefona na ameriških kmetijah pomaga mnogo pri dosegu višje proizvodnje hrane.

Kljub temu, da je v zadnjih desetih letih padlo število kmetijskih delavcev za 1 milijon 500 tisoč, se je zaradi elektrifikacije farm dvignil pridelek hrane za 10 do 90%.

Elektriko uporabljajo v kmetijstvu na najrazličnejši način. Z njo nadzirajo mrčes, sušijo seno, s pomočjo telefona dobijo kmetje takoj potrebne stroje ali strojne dele in mehanike za popravilo, tako da v njihovem delu ni nobenega zastoja.

Z uporabo elektrike se je povečala proizvodnja mleka za 5 do 10%, ker je namreč stalno na razpolago pitna voda s primerno temperaturo. Električna omogoča umetno valjenje perutnine, s čemur se je proizvodnja perutnine in jajc dvignila za 40%. Z električnimi škropilnicami je mogoče boljše zalivati zelenjavo, kar je dvignilo tudi ta pridelek.

Električni motor z eno konjsko silo opravi v eni uri več dela, kot delavec v celem dnevu; ena KWH električne sile načrpa 4540 litrov vode, pomolze 30 krav, segreje 22 litrov vode, zmelje 200 korcev žita, vrti 4 ure mehanični brus, izlušči 30 korcev koruze, ohladi 45 litrov mleka ali zreže 1 tono silažne krme in jo dvigne v 30 čevljev visoki silos.

AVTOMATIČNA PEKARNA

Amerikan Stores Company, ena od štirih največjih ameriških specerijskih družb, gradi prvo popolnoma avtomatično pekarno, ki bo začela obratovati prihodnje leto.

Pekarna bo trinadstropna in bo imela raznovrstne avtomatične naprave. Tako bo posebna sesalna naprava prekladala moko in sladkor iz tovornih avtomobilov v 90 čevljev visoki silos. Testo se bo pripravljalo mehanično in neposredno črpalo v peči.

Razen pekarnice gradi družba tudi veliko veleblagovnico, ki bo dogotovljena letos in ki bo s svojo praktično ureditvijo prihranila mnogo časa in dela pri prodaji raznovrstnega peciva.

Hubert Hofer

Celovec - Klagenfurt
 Getreidegasse 7/8

Stroji in orodje - elektromotorji - hišni vodovodi - dizelmotorji - gnelilniki

Hiša blaga

Schiernutter

prinaša stalno nove vzorce jesenskega blaga

Celovec - Klagenfurt
 Kartreitsstraße 1

Dobra knjiga

ŠE VEDNO NAJLEPŠE DARILO

- Album Koroške . . . . . 15 šilingov
- Križ na gori (Ivan Cankar) . . . . . 5.—
- Rotija (Mauser) . . . . . 3.—
- Sin mrtvega (Mauser) . . . . . 3.—
- Prekleta kri (Mauser) . . . . . 3.—
- Cmokec poskokec (Bazilij) . . . . . 3.—
- Cela kolekcija stane . . . . . 25 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2.50 U. S. A. dolarja

Schleppe pivo - tekoče hranivo!